

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

Česká republika a euro

Klára Močarková

© 2020 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Klára Močarková

Hospodářská politika a správa
Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Česká republika a euro

Název anglicky

Czech Republic and euro

Cíle práce

Hlavním cílem bakalářské práce je jednak zhodnotit plnění maastrichtských kritérií pro přijetí eura v České republice – tedy posoudit připravenost ČR na implementaci společné měny a dále srovnat stanoviska českých politických stran, zda a kdy je pro Českou republiku vhodné vstoupit do eurozóny, zhodnotit jejich argumenty pro a proti přijetí eura, včetně možného časového horizontu.

Hlavní cíl bude dekomponován do cílů vedlejších zahrnujících následující oblasti: přístupy k zavedení společné měny (maastrichtská kritéria, způsoby implementace) v obecné rovině, konkrétní analýza plnění kritérií Českou republikou a analýza programových prohlášení vlád a politických stran v oblasti přijetí eura.

Metodika

Teoretická část bakalářské práce bude založena na syntéze poznatků čerpajících z aplikace metody deskripce příslušné odborné literatury, vědeckých článků, oficiálních dokumentů EU a monografií.

Vlastní práce je pak zaměřena na Českou republiku. V souvislosti se stanovenými cíli bude využita především metoda analytická, konkrétně analýza trendu v případě prezentace maastrichtských kritérií.

Dále bude využita metoda komparace při srovnání vládních stanovisek a stanovisek jednotlivých politických stran (parlamentních i neparlamentních) k implementaci eura a to jak v současnosti, tak v historickém vývoji jejich názorů.

Základními prameny budou mimo odbornou literaturu dokumenty EU a veřejné oficiální stránky ČNB, ministerstva financí, euroskop.cz, zavedenieura.cz, publications.europa.eu, europa.cz

Doporučený rozsah práce

40 - 50 stran

Klíčová slova

euro, měna, Evropská unie, Česká republika, maastrichtská konvergenční kritéria, měnová unie, přijetí společné měny, členské státy, eurozóna

Doporučené zdroje informací

ABRHÁM, J. – PLCHOVÁ, B. – HELÍSEK, M. *Česká republika a EU: ekonomika – měna – hospodářská politika*. Praha: Krigl, 2010. ISBN 978-80-86912-39-4.

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. KATEDRA ZEMĚDĚLSKÉ EKONOMIKY, – TOMŠÍK, K. *Světová ekonomika a její instituce*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2006. ISBN 80-213-1416-8.

KUNEŠOVÁ, H. *Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy*. V Praze: C.H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-502-2.

LACINA, L. – MENDELOVA ZEMĚDĚLSKÁ A LESNICKÁ UNIVERZITA. *Měnová integrace: náklady a přínosy členství v měnové unii*. V Praze: C.H. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-560-5.

PITROVÁ, M. – FIALA, P. *Evropská unie*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. ISBN 978-80-7325-180-2.

RUSEK, A. – LACINA, L. *Evropská unie: trendy, příležitosti, rizika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. ISBN 978-80-7380-077-2.

SYCHRA, Z. *Jednotná evropská měna: realizace hospodářské a měnové unie v EU*. Brno: Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, 2010. ISBN 978-80-210-5082-2.

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

prof. Ing. Ivana Boháčková, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Konzultant

x

Elektronicky schváleno dne 2. 3. 2020

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 3. 3. 2020

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 13. 03. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Česká republika a euro" jsem vypracoval(a) samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor(ka) uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 23. března 2020

Poděkování

Rád(a) bych touto cestou poděkoval(a) prof. Ing. Ivaně Boháčkové, CSc., za odborné vedení, užitečné rady a cenné připomínky při vypracování dané práce.

Česká republika a euro

Abstrakt

Bakalářská práce pojednává o plnění maastrichtských kritérií pro přijetí eura v České republice a zároveň připravenost ČR na implementaci společné měny doplněné o stanoviska a názory českých politických stran.

V první části jsou teoreticky definovány syntézy poznatků o měnové unii EU, budování měnové unie EU, maastrichtská konvergenční kritéria, způsoby přijetí společné měny euro, výhody a nevýhody přijetí společné měny euro. Tato část je zpracována na základě metody deskripce příslušné odborné literatury, vědeckých článků a oficiálních dokumentů EU.

Ve druhé části je vlastní práce zaměřena na Českou republiku. Pojednává o plnění maastrichtských kritérií v ČR a srovnává vládní stanoviska českých politických stran k implementaci eura. V této části je především použita analytická metoda, konkrétně metoda analýzy trendu a metoda komparace.

Klíčová slova: euro, měna, Evropská unie, Česká republika, maastrichtská konvergenční kritéria, měnová unie, přijetí společné měny, členské státy, eurozóna.

Czech Republic and euro

Abstract

The bachelor thesis discusses the fulfillment of the Maastricht criteria for the adoption of the euro in the Czech Republic in conjunction with the readiness of the Czech Republic to implement the common currency and, in addition, includes views and standpoints of the Czech political parties.

The main focus of the theoretical part is the definition of the syntheses of knowledge on the EU Monetary Union as a whole as well as its creation and development, means of the euro adoption, Maastricht convergence criteria, and the advantages and disadvantages of adopting the euro. This part employs the method of description of relevant literature, scientific articles and official EU documents.

The principal part of the thesis focuses on the Czech Republic. It outlines the Republic's compliance with the Maastricht criteria and compares the governmental positions of Czech political parties on the implementation of the euro. Methods of analysis are primarily used in this section, specifically trend analysis and method of comparison.

Keywords: euro, currency, European Union, Czech Republic, Maastricht convergence criteria, monetary union, common currency adoption, member states, euro area.

Obsah

1. Úvod.....	7
2. Cíl práce a metodika	8
2.1 Cíl práce	8
2.2 Metodika	8
3. Měnová unie v dimenzi EU	10
3.1 Vybrané měnové unie ve světě	11
3.2 Měnová unie EU	13
3.2.1 Důvody vzniku MU	14
3.2.2 Budování MU	19
3.2.3 Maastrichtská kritéria	22
3.2.4 Současná MU	26
3.3 Způsoby přijetí společné měny euro	31
3.4 Výhody a nevýhody	32
4. Česká republika a cesta ke členství v měnové unii	40
4.1 Plnění konvergenčních kritérií	40
4.2 Přístupy a názory politických stran ČR k přijetí eura	48
4.2.1 ČR po vstupu do EU až po současnost	50
4.2.2 Česká republika a přechod na společnou měnu	53
4.2.3 Názory politických stran ČR k přijetí společné měny euro	56
5. Výsledky a diskuse	63
6. Závěr.....	65
7. Seznam použitých zdrojů	67
8. Přílohy	72
Příloha A Vybrané měnové unie ve světě	72
Příloha B Národní koordinační skupiny	72
Příloha C Parlament ČR	72
Příloha D Národní plán zavedení eura v ČR	72

Seznam obrázků

Obrázek 1 Kritérium cenové stability	42
Obrázek 2 Kritérium úrokových sazeb	43
Obrázek 3 Kritérium udržitelnosti veřejných financí	45
Obrázek 4 Kritérium veřejného dluhu	47
Obrázek 5 Národní koordinační skupiny	79
Obrázek 6 Parlament ČR.....	80

Seznam tabulek

Tabulka 1 Členské státy MU.....	28
Tabulka 2 Členské státy mimo MU	29
Tabulka 3 Plnění konvergenčních kritérií členských států Pre-Ins podle poslední konvergenční zprávy ECB z května 2018.....	30
Tabulka 4 Členské státy MU a způsob přijetí společné měny euro	31
Tabulka 5 Vybrané očekávané a reálné výhody/nevýhody	33
Tabulka 6 Přínosy a ztráty pro stát, firmy, obyvatele	37
Tabulka 7 Kritérium cenové stability.....	41
Tabulka 8 Kritérium úrokových sazeb.....	43
Tabulka 9 Kritérium schodku veřejných financí.....	45
Tabulka 10 Kritérium veřejného dluhu	46
Tabulka 11 Plnění konvergenčních kritérií Českou republikou.....	47

Seznam použitých zkratk

ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ECB	Evropská centrální banka
ERM	Evropský mechanismus směnných kurzů
ERM II	Evropský mechanismus směnných kurzů II
ESCB	Evropský systém centrálních bank
EU	Evropská unie
MU	Měnová unie

1. Úvod

Evropská unie má od ledna 2020 (po odchodu Velké Británie z EU) dvacet sedm členských států, z toho devatenáct členských států používá jako oficiální platidlo společnou měnu euro a jsou členy eurozóny. Patří sem země Rakousko, Belgie, Kypr, Estonsko, Finsko, Francie, Německo, Řecko, Irsko, Itálie, Lotyšsko, Litva, Lucembursko, Malta, Nizozemsko, Portugalsko, Slovensko, Slovinsko a Španělsko. Jeden členský stát s výjimkou, a to Dánsko, a sedm členských států mimo eurozónu, mezi které patří Česká republika, Bulharsko, Chorvatsko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko a Švédsko. Členské státy mimo eurozónu jsou povinny společnou měnu euro přijmout.

Vstupem České republiky do Evropské unie 1. května 2004 a podepsáním Smlouvy o EU se Česká republika zavázala přijmou společnou měnu euro za své zákonné platidlo a vstoupit do eurozóny. Tím rozpoutala mnoho diskusí o zavedení eura a je nahlíženo na něj z mnoha pohledů. Nejčastěji se jedná o otázky, zda společnou měnu přijmout, či nepřijmout a jaké by euro pro Českou republiku mělo přínosy či rizika. Otázka by ale měla být jak moc, a zda je vůbec důležité pro ČR přijmout či odmítnout euro.

V Česko republice se společnost rozdělila na dvě skupiny, a to na zastánce přijetí eura, kteří poukazují na úsporu transakčních nákladů, odstranění kurzových ztrát v obchodě s eurozónou a nové obchodní nabídky. A na odpůrce přijetí eura, kteří argumentují svůj postoj dluhovou krizí Evropské měnové unie. Tak jako společnost se rozdělily i české politické strany z řad parlamentních a neparlamentních stran. Otázky přijetí společné měny eura pak hrají roli v politických programech jednotlivých politických stran.

Zvolené téma bakalářské práce je stále v České republice aktuální, jelikož Vláda ČR je při otázce zavedení společné měny zdrženlivá a termín byl odložen na neurčito. Otázkou je, zda vůbec je pro Českou republiku důležité přijmout, či odmítnout euro, jelikož tato otázka byla, je a bude předmětem k mnoha diskusím. Proto je velice podstatné tyto proudy diskusí sledovat a komparovat je. Tato bakalářská práce chce analyzovat skutečnou situaci plnění konvergenčních kritérií v ČR a komparovat názory českých politických stran k přijetí jednotné měny euro. Tímto poznáním pak chce bakalářská práce přispět široké veřejnosti.

2. Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem bakalářské práce je posoudit stav připravenosti České republiky na přijetí jednotné evropské měny za pomoci zhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a zároveň posoudit a komparovat stanoviska českých politických stran z řad parlamentních i neparlamentních. Konkrétně zda a kdy je pro Českou republiku vhodné vstoupit do eurozóny, zhodnotit jejich argumenty pro a proti přijetí společné měny euro, komparovat jejich politické programy, včetně možného časového horizontu.

Hlavní cíl je dekomponován do cílů vedlejších, a to v následujících oblastech: plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a způsoby přijetí společné měny v obecné rovině. Konkrétně je použita analýza plnění maastrichtských konvergenčních kritérií Českou republikou, dále pak analýza programových prohlášení českých vlád a politických stran v oblasti přijetí společné měny euro.

2.2 Metodika

Metodika bakalářské práce bude vycházet z výše zmíněných stanovených cílů. Metodika se skládá z následujících kroků:

- a) První metodický krok bude založen na syntéze poznatků čerpajících z aplikace metody deskripce odborné literatury. Tato část se bude zabývat historickým vývojem Měnové unie EU, maastrichtskými konvergenčními kritérii, způsoby přijetí společné měny a jaké výhody či nevýhody přijetí společné měny euro přináší. Dále bude tento metodický krok využit pro syntézu poznatků o České republice, konkrétně plnění maastrichtských kritérií, způsob přijetí společné měny, vládní stanoviska k přijetí eura a názory českých politických stran na přijetí eura.
- b) Druhý metodický krok bude zaměřen na metodu analytickou, konkrétně pak v případě zhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií analýzu trendu. A metodu komparace nefinančních ukazatelů, která bude použita při srovnávání českých

vládních stanovisek a stanovisek českých politických stran z řad parlamentních i neparlamentních.

- c) V posledním metodickém kroku budou zpracovány stanoviska politických programů a názorů k přijetí společné měny euro a to jak v současnosti, tak i v historickém vývoji.

Jako základní prameny budou mimo odbornou literaturu použity také oficiální dokumenty Evropské unie, oficiální zprávy, monografie, vědecké články, politické programy, Národní plány, veřejné oficiální stránky Ministerstva financí ČR, Ministerstva vnitra ČR, ČNB, dále internetové zdroje: zavedenieura.cz, euroskop.cz, europa.eu a publications.europa.eu.

3. Měnová unie v dimenzi EU

Měnová unie zahrnuje koordinaci hospodářských a fiskálních politik, společnou měnovou politiku a jednotnou měnu euro. Již v roce 1950 napsal německý ministr hospodářství Ludwig Erhard: „Přestože měna není zcela zřejmě cílem sama o sobě, víme dobře z trpké zkušenosti, že hospodářské prosperity lze dosáhnout pouze tehdy, bude-li zdravá měna jejím základem“. Musíme zde podotknout, že Ludwig Erhard psal o národní měně, a ne o společné měně měnové unie, proto musíme tuto větu chápat jen jako přirovnání (Kunešová, 2014, s. 206).

Podle Sychry je měnová unie v dimenzi EU jedním z největších, nejzásadnějších a zároveň nejkontroverznějších projektů, do kterého se Evropská unie ve své historii pustila. Znamená společenství dvou či více samostatných států, které se rozhodly ke společné koordinaci měnové politiky a jsou vzájemně propojeny pomocí své užívané měny (Sychra, 2009, s. 11).

Podle Cohena (Cohen, 2008) je měnová unie seskupení dvou nebo více států, které sdílí společnou měnu nebo její ekvivalent. V nejužším slova smyslu měnová unie znamená naprosté vzdání se národních měn a plnou centralizaci měnové pravomoci do jediné společné instituce. Cohen (Cohen, 2008) používá také termín „mezinárodní měnová unie“ nebo „multilaterální unie (regionální měnová unie)“. Jedná se o více národních celků, které se rozhodnou nahradit národní měny za měny společné. Oproti tomu definuje tzv. „národní měnové unie“, které vznikly v rámci historického vývoje uvnitř federací (Cohen, 2008). Podle definice Borda (Bordo 2000 in Lacina 2007, s. 20, 21) je měnová unie území, na kterém je používána a plně akceptována společná měna a monetární politika je vykonávána společnou centrální bankou (Lacina, 2007, s. 20, 21).

Měnová unie je nejvyšší stupeň ekonomické integrace založený na vnitřním trhu. Státy koordinují své hospodářské a fiskální politiky, splňují podmínky pro přijetí jednotné měny a mají jednotnou měnovou politiku. Tomuto procesu se říká evropská měnová unie, nebo jen měnová unie. V současné době lze v právním smyslu vymezit existenci jednotné měny a jednotnou centrální banku, která je odpovědná za provádění jednotné měnové politiky (Centrum pro studium demokracie a kultury, 2018).

Měnovou unii lze vymezit ze dvou hledisek, z širšího a z užšího vymezení.

Z širšího hlediska je měnová unie seskupení zemí, kde se členská země vzdává možnosti provádět samostatnou měnovou politiku, a to tak, že:

- převezme společnou měnu,
- převezme měnu jiného státu,
- zavede uspořádání měnových vztahů, které znemožní provádět vlastní měnovou a kurzovou politiku a učiní zemi závislou na vazební měně (Blůžek, 2007, str. 127).

Z užšího hlediska je to seskupení dvou či více zemí, kde se členské země vzdají svých měnových kompetencí a své vlastní měny a přijmou měnu společnou. Ustanoví si jednu centrální měnovou autoritu, která je zodpovědná za provádění měnové a kurzové politiky společné měny (Blůžek, 2007, str. 127).

3.1 Vybrané měnové unie ve světě

Měnová unie EU je v současné době nejznámější a nejvýznamnější měnovou unií, ale ve světě není ojedinelá. Měnové unie již v historii existovaly v hojném počtu, v současné době existují a do budoucnosti je plánováno založit další měnové unie mezi státy (viz Příloha A). Proto jsou níže uvedené jen vybrané měnové unie ve světě.

Vybrané měnové unie můžeme rozdělit na:

1) Historické

Byly nejvíce rozšířené v období od 18. až do 20. století. Můžeme je rozdělit na mezinárodní a národní měnové unie.

Mezi nejznámější světové historické mezinárodní unie řadíme například Latinskou měnovou unii (LMU), Skandinávskou měnovou unii (SMU), a měnovou unii Belgie a Lucemburska.

Mezi nejznámější světové historické národní unie pak řadíme například Německou celní unii, měnovou unii koloniální Nové Anglie a měnovou unii mezi Spojeným královstvím a Irskem. Můžeme zde zařadit měnovou unii České a Slovenské republiky. Podrobné konkrétní příklady světových historických měnových unií viz Příloha A.

2) Současné

Mezi současné řadíme sem existující mezinárodní měnové unie, především eurozónu. Dalšími příklady jsou unie mezi africkými státy či Východní karibská měnová zóna. Současné národní měnové unie jsou mezi státy se společnou měnou dolarem spojených států, měnou arménský dram a další. Podrobné konkrétní příklady světových současných měnových unií viz Příloha A.

3) Navrhované

Jednou z navrhovaných měnových unií je v současné době měnová unie Asijské měnové jednotky, Východoafrické společenství či Západoafrická zóna. Podrobné konkrétní příklady světových navrhovaných měnových unií viz Příloha A.

3.2 Měnová unie EU

Měnová unie představuje důležitý krok v integraci ekonomik EU, jelikož projekt Evropské měnové unie představuje vyvrcholení více než 40 let trvajících integračního procesu zemí Evropy (Kunešová, 2014, s. 206).

Je to forma spolupráce, kdy členské státy svou národní měnu nahrazují měnou společnou, ale v tomto případě měnová unie vyžaduje koordinaci měnové a monetární politiky. Měnová unie pak musí mít k dispozici dostatečný společný rozpočet a částečně harmonizovanou daňovou soustavu (König, 2011, s. 112).

Tím, že se členské země přidají do měnové unie, se vzdávají autonomie v oblasti monetární a měnové politiky. Rozhodovací pravomoci jsou v rukou společné centrální banky, která rozhoduje o monetární politice celé měnové unie. Domácí měny jsou nahrazeny měnou společnou, tím ztrácí možnost upravovat hodnotu národní měny (devalvovat/revalvovat). V rukou členských států je pouze politika fiskální (König, 2011, s. 112).

Měnová unie EU má oficiální měnu euro. Má zavedený režim volně pohyblivého kurzu. Centrální institucí, která spravuje měnovou politiku unie, byla stanovena Evropská centrální banka se sídlem ve Frankfurtu nad Mohanem (König, 2011, s.112).

Tato unie navazuje na jednotný trh (volný pohyb zboží, služeb, kapitálu a pracovních sil), zahrnuje společnou měnovou politiku, kterou realizuje společná centrální banka. Společná měna v měnové unii nahrazuje národní měny členských států v plném rozsahu. Evropská měnová unie je formou měnové unie, jedná se o integrační stupeň, ve kterém se od 1. 1. 1999 nachází Evropská unie. Jde o celou EU, avšak pouze některé státy splnily podmínky pro zavedení eura a vstoupily tak do třetí fáze tzv. eurozóny (univerzita-online.cz, 2015).

3.2.1 Důvody vzniku MU

Za první náznak, který směřuje ke koordinaci měnové politiky, je čl. 108 Smlouvy o EHS z roku 1957, který stanoví, že „každý členský stát bude pokládat svou politiku v oblasti měnových kurzů za otázku společného zájmu a jestliže členský stát přistoupí k takové úpravě svého měnového kurzu, která je neslučitelná s cíli vytyčenými v článku 101 a vážně narušuje podmínky soutěže, může Komise, po vyslechnutí Měnového výboru, zmocnit jiné členské státy, aby v předem určené době učinily nutná opatření, jejichž podmínky a podrobnosti určí Komise a jimiž by se důsledkům takové změny čelilo“. Článek 108 tak vytvořil velké pole pro spolupráci členských států, nelze jej však považovat za právní zakotvení měnového systému či měnové unie (König, 2011, s. 190).

Na konci roku 1969 bylo zveřejněno Memorandum o koordinaci hospodářských politik a měnové spolupráce tzv. „Barreho plán“, který obsahoval tzv. „princip lokomotivy“. Navrhoval větší hospodářskou koordinaci. Podporovaly ho Francie, Belgie a Lucembursko. O rok později byl předložen tzv. Schillerův plán s úkolem, že nejdříve je důležité zajistit vysoký stupeň koordinace a konvergence hospodářských politik (Kunešová, 2014, s. 210).

Na summitu konaném v Haagu v roce 1969 definovali představitelé států a vlád nový cíl evropské integrace: měnovou unii. Skupina, v jejímž čele stál tehdejší lucemburský premiér Pierre Werner, vypracovala zprávu, ve které se předpokládalo, že podle plánu o několika etapách bude měnová unie do deseti let zcela dokončena. Hlavním cílem bylo dosáhnout plné liberalizace pohybu kapitálu a neomezené směnitelnosti měn členských států a stanovit neodvolatelné směnné kurzy (Verbeken, 2019). Projekt měnové unie byl zastaven z důvodu zhroutení bretonwoodského systému v roce 1973, který poskytoval mezinárodní rámec pro stabilitu měny s použitím zlata a amerického dolaru (Verbeken, 2019). První všestranně pojatou diskusí o vytvoření měnové unie je tzv. Wernerova zpráva z roku 1970, jejímž autorem byl již zmiňovaný Pierre Werner. Tento dokument definoval tři fáze procesu dosažení měnové unie během deseti let. Konečné cíle měly být:

- neodvolatelné konvertibilní měny,
- volný pohyb kapitálu a pevně stanovené směnné kurzy, případně jednotná měna,
- užší koordinace hospodářské politiky s úrokovými sazbami a správou rezerv na úrovni Společenství.

Plán požadoval zřídit Evropskou centrální banku (Dědek, Zavedení eura v České republice, 2014).

Cílem Wernerovy komise bylo nalezení kompromisu mezi tzv. ekonomisty a monetaristy, kteří měli rozdílné pohledy na přípravy před ustanovením měnové unie (Fiala, 2018, s. 663).

- „Ekonomisté“

Zastánci tzv. „korunovační teorie“, která spočívá v tom, že ustanovení měnové unie má smysl teprve tehdy, když dojde k dostatečné harmonizaci národních ekonomik. Hlubší měnová integrace zahrnuje pevně fixované měnové kurzy vedoucí v konečné fázi ke společné měně a vysokému stupni koordinace a konvergence hospodářských politik mezi členskými státy. K této variantě se přikláněly Německo a Nizozemsko (Apel, 2000, Tsoukalis, 1997 in Lacina, 2007, s. 196). Znamená sblížení makroekonomických ukazatelů, a nakonec společnou měnu (Fiala, 2018, s. 663).

- „Monetaristé“

Zastánci tzv. „teorie lokomotivy“ uvádí, že měnová integrace je základním předpokladem, předstupněm úspěšné hospodářské integrace. Prioritou bylo rychlé zavedení společné měny, která bude mít pozitivní efekt na zúčastněné země. Spočívá v silné institucionální měnové struktuře s pevně fixovanými měnovými kurzy. K této variantě se přikláněla Francie, Belgie, Lucembursko a Komise ES (Apel, 2000, Tsoukalis, 1997 in Lacina, 2007, s. 196). Znamená stanovení směnných kurzů a následný „šok“ (Fiala, 2018, s. 663).

Wernerova zpráva uvádí i tzv. „třetí cestu“, neboli kompromis mezi ekonomisty a monetaristy. Spočívá v postupném rozvíjení a uskutečnění obou cest a názorů (Fiala, 2018, s. 663).

Tato zpráva uvádí, že k úspěšnému vytvoření a fungování měnové unie je důležité některé pravomoci národních států převést na úroveň Společenství. Ke koordinaci měnové politiky se předpokládalo založení Evropského fondu pro měnovou spolupráci a koordinace fiskální politiky. Základním znakem měnové unie měl být systém pevného kurzu, měnová

a rozpočtová politika měla být v rukou společné nadnárodní instituce. Wernerova zpráva uvádí 3 etapy budování měnové unie, kdy první etapa byla plánována na rok 1971, poté však byla odložena na rok 1981 (König, 2011, s. 192, 193).

Na summitu v Paříži v roce 1972 se Společenství pokusilo o tzv. „mechanismus hada v tunelu“, který spočíval v řízené fluktuaci měn členských států (had) v úzkém fluktuačním rozpětí těchto měn vůči dolaru (tunel). Tento pokus nebyl úspěšný (Verbeken, 2019).

V roce 1972 byl tzv. Basilejskou dohodou vytvořen Evropský svaz směnných kurzů. Na summitu v Bruselu byl zaveden Evropský měnový systém (EMS) založený na pevně stanovených, ale přizpůsobitelných směnných kurzech. Do mechanismu směnných kurzů, tzv. „ERM I“, byly zapojeny měny všech členských států s výjimkou Spojeného království (Verbeken, 2019).

V roce 1988 Evropská rada v Hannoveru stanovila Výbor pro studium měnové unie, který měl za úkol navrhnout konkrétní etapy realizace měnové unie. Předsedou se stal Jacques Delors a Výbor byl složen z dalších 16 členů, z toho 12 prezidentů centrálních bank členských států ES. V dubnu 1989 pak byla výborem předložena tzv. Delorsova zpráva. Ta definovala nezbytně nutné podmínky pro vybudování měnové unie, institucionální předpoklady, požadavky na průběh a cíle jednotlivých etap (König, 2011, s. 194, 195).

Zpráva zdůrazňovala nutnost lepší koordinace hospodářských politik, pravidla vnitrostátních rozpočtových schodků a nově i vznik Evropské centrální banky (ECB). V roce 1989 Evropská rada v Madridu na základě Delorsovy zprávy rozhodla o provedení první etapy měnové unie, tedy úplné liberalizace pohybu kapitálu od 1. července 1990 (Verbeken, 2019).

V roce 1992 Evropská komise publikovala studii s názvem „Jeden trh, jedna měna“. Studie se věnuje pěti oblastem:

1. důsledky pro efektivitu a růst,
2. důsledky pro cenovou stabilitu,

3. důsledky pro veřejné finance,
4. důsledky související se ztrátou autonomie monetární a měnové politiky,
5. důsledky pro mezinárodní systém (König, 2011, s. 195-198).

V prosinci 1989 vyzvala Evropská rada ve Štrasburku ke svolání mezivládní konference s cílem stanovit změny, které zanesla do Smlouvy o Evropské unii, jejíž známější neoficiální název je tzv. Maastrichtská smlouva. Tato smlouva vymezila procesy, které se dají shrnout do následujících bodů:

- Proces utváření měnové unie byl rozvržen do tří stádií, která byla ukotvena prvními daty, ke kterým byly přiřazeny jasné cíle a úkoly.
- Časový harmonogram stanovil 1. ledna 1999 jako nejzažší termín vzniku měnové unie.
- Formulována byla konvergenční kritéria, jejichž splněním byla podmíněna účast v měnové unii.
- Členům Společenství byla uložena povinnost usilovat o členství v měnové unii, pouze Dánsko a Velká Británie si z tohoto obecného závazku vyjednali výjimku.
- Vyjasněna byla institucionální podoba budoucí měnové unie v čele s nezávislou Evropskou centrální bankou, pověřenou mandátem pečovat o cenovou stabilitu.

Tato smlouva byla formálně schválena představiteli států a vlád na zasedání Evropské rady v Maastrichu v prosinci 1991 a podepsána dne 7. února 1992 (Dědek, 2008, s. 152).

Zavedení měnové unie je rozděleno na tři etapy:

- etapa 1
(od 1. července 1990 do 31. prosince 1993) spočívá ve volném pohybu kapitálu mezi členskými státy,
- etapa 2
(od 1. ledna 1994 do 31. prosince 1998) spočívá v konvergenci hospodářských politik členských států a posílení spolupráce mezi národními centrálními bankami členských států. Koordinace měnových politik se institucionalizovala založením Evropského měnového institutu (EMI), který byl pověřen posílením spolupráce mezi národními centrálními bankami a přípravnými kroky k zavedení jednotné měny. Národní centrální banky měly v průběhu této etapy získat nezávislost,

- etapa 3

(probíhá od 1. ledna 1999 až doposud) spočívá v postupném zavedení eura jako jednotné měny členských států a provádění společné měnové politiky pod vedením ECB. Přejít do třetí etapy závisí na dosažení vysoké úrovně udržitelné konvergence, jež se měří podle řady kritérií stanovených ve Smlouvách. Během této etapy se rozpočtová pravidla stávají závaznými a členský stát, který je nedodrží, postihnou sankce. Byla zavedena jednotná měnová politika, jež je svěřena Evropskému systému centrálních bank (ESCB) tvořenému národními centrálními bankami a ECB (Verbeken, 2019).

Amsterodamská smlouva, tzv. „obecná revize Maastrichtské smlouvy“, pozměňuje Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropských společenství. Vznikla 2. října 1997, ale v platnost vešla až 1. května 1999 (König, 2011, s. 74). Smlouva z Nice měla za úkol přizpůsobit instituce EU na rozšíření o další členy. Tato smlouva byla podepsána 26. února 2001 a v platnost vstoupila 1. února 2003 (Baldwin, 2013, s. 54). Tyto smlouvy však měnové unii nepřinesly nic nového.

Lisabonská smlouva

V prosinci 2009 byla ratifikována smlouva, která pozměňuje Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství, která byla touto smlouvou přejmenována na Smlouvu o fungování Evropské unie. Byla podepsána již 13. prosince 2007 a jejím úkolem bylo zajistit efektivní fungování EU. Doplnila definici Evropské unie: „Unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin. Tyto hodnoty jsou společné členským státům ve společnosti vyznačující se pluralismem, nepřípustností diskriminace, tolerancí, spravedlností, solidaritou a rovností žen a mužů.“ Dále tato smlouva zrušila institucionální hierarchii podle Maastrichtské smlouvy. Evropská unie získala právní subjektivitu, změnila a ujasnila postavení orgánů EU, pravomoci Evropské unie rozdělila na pravomoci členských států a pravomoci sdílené, pojem „Společenství“ byl nahrazen pojmem „Unie“ (Kunešová, 2014, s. 200).

Tato smlouva dokončila dva neuspokojivé reformní pokusy, a to dohody z Amsterdamu a z Nice. Lisabonská smlouva přidala nové pravomoci tzv. Euroskupině. Tu tvoří členské státy používajících euro a členské státy EU stojící mimo eurozónu, které nemají hlasovací právo (Baldwin, 2013, s. 57-58).

Smlouva ruší výjimky členského státu na zavedení eura. V oblasti měnové unie upravuje právní postavení Evropské centrální banky a pravidla pro oběh eura platná od roku 2010 (zavedenieura.cz, 2009).

V souvislosti se světovou krizí v letech 2007 - 2012 vznikly nové postupy ve fungování Evropské měnové unie. V roce 2010 na zasedání Evropské rady proběhla diskuse o nutnosti dlouhodobějších opatření k nápravě fiskální situace a nerovnováh v rámci eurozóny (Kunešová, 2014, s. 221, 222).

V roce 2010 vznikl záchranný mechanismus pro státy eurozóny postižené hospodářskou krizí, který jako první aplikovalo Řecko. Skládá se z Evropského fondu finanční stability (EFSF) a Evropského mechanismu finanční stabilizace (EFSM), který byl v roce 2013 nahrazen Evropským mechanismem stability (EMS). V roce 2010 požádalo o pomoc Irsko a o rok později Portugalsko, v roce 2012 Kypr a Španělsko (Bydžovská, 2020).

3.2.2 Budování MU

1. etapa budování měnové unie (1. 7. 1990 – 1993)

Na základě Delorovy zprávy rozhodla Evropská rada v červnu 1989, že první etapa bude zahájena 1. července 1990. Na základě Wernerovy zprávy z roku 1993 byla zrušena veškerá omezení pohybu kapitálu mezi členskými státy (Bank, 2020).

Jednalo se o koordinaci měnové a fiskální politiky a o omezení restrikcí v rámci toků kapitálu členských států. Hlavním úkolem bylo snížení dluhu veřejného sektoru (König, 2011, s. 198).

Tato etapa docílila zcela volného pohybu kapitálu v rámci Společenství (zrušení devizových kontrol), zvýšení částky zdrojů věnovaných na odstranění nerovnosti mezi evropskými regiony pomocí strukturálních fondů, hospodářskou konvergenci prostřednictvím mnohostranného dohledu nad hospodářskými politikami členských států (Centrum pro studium demokracie a kultury, 2018).

První etapa spočívala v:

- úplné liberalizaci kapitálových obchodů,
- užší spolupráci mezi centrálními bankami,
- volném používání ECU (tj. evropská měnová jednotka, která byla předchůdce eura),
- zlepšení hospodářské konvergence (Bank, 2020).

2. etapa budování měnové unie (1. 6. 1994 – 1998)

Jak už bylo zmíněno v předchozí kapitole, byl vytvořen Evropský měnový institut (EMI), který byl složen z guvernérů centrálních bank zemí EU se sídlem ve Frankfurtu nad Mohanem. V roce 1998 převzala pozici Evropská centrální banka (ECB). Vrcholným orgánem měnové politiky se měl stát Evropský systém centrálních bank (ESCB). První kroky této etapy začaly 1. června 1994 (Centrum pro studium demokracie a kultury, 2018).

Členské státy ucházející se o členství v měnové unii byly povinny začít plnit tzv. Maastrichtská kritéria (König, 2011, s. 198).

Významné aspekty etapy byly:

- založení Evropského měnového institutu (EMI),
- zákaz úvěrování veřejného sektoru centrálními bankami,
- užší koordinace měnových politik,
- posílení hospodářské konvergence,
- proces vedoucí k nezávislosti národních centrálních bank,

- přípravné práce na třetí etapě (Bank, 2020).

V prosinci 1995 souhlasila Evropská rada se zavedením slova „euro“ pro pojmenování evropské měnové jednotky, která měla být zavedena ve třetí etapě. Evropská rada potvrdila, že třetí etapa měnové unie bude zahájena 1. ledna 1999. Předběžně byla oznámena časová posloupnost kroků pro přechod na euro. Scénář vycházel z podrobných návrhů vypracovaných EMI (Bank, 2020).

3. etapa budování měnové unie (1. 1. 1999 – 2002)

Začala dne 3. května 1998 rozhodnutím Evropské rady o tom, které státy plní Maastrichtská kritéria a mohou zahájit přípravy na zavedení jednotné měny. Oficiální datum zahájení 3. etapy se datuje na 1. ledna 1999. Těmito státy byly stanoveny fixní kurzy. Společná měna se začala používat pro bezhotovostní operace. ECB převzala odpovědnost za měnovou politiku. V roce 2002 byly zavedeny do oběhu euromince a eurobankovky (König, 2011, s. 199).

Dne 2. května 1998 Rada Evropské unie jednomyslně rozhodla, že prvních 11 států splnilo podmínky nezbytné pro účast ve třetí etapě měnové unie a pro přijetí jednotné měny od 1. ledna 1999. Byly to státy Belgie, Německo, Španělsko, Francie, Irsko, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko, Rakousko, Portugalsko a Finsko. Rada Evropské unie dále rozhodla o jmenování Výkonné rady Evropské centrální banky (Bank, 2020).

Třetí, závěrečná etapa stále ještě trvá. Jejími znaky jsou:

- neodvolatelné stanovení směnných kurzů,
- zavedení eura,
- provádění jednotné měnové politiky ESCB,
- nabytí účinnosti mechanismu směnných kurzů v rámci EU (ERM II),
- nabytí účinnosti Paktu stability a růstu (Bank, 2020).

Jelikož některé přistupující země vykazovaly deficity a veřejné dluhy, rozšířilo se tzv. žití na dluh, měnová unie nedokázala garantovat stabilitu měnové zóny. Proto vznikl Pakt stability a růstu a procedura nadměrného deficitu, která navazuje na konvergenční kritéria.

Smyslem dodržování tohoto paktu je zabránit vzniku nadměrných deficitů státních a veřejných rozpočtů členských zemí evropské měnové unie a minimalizovat problém tzv. „černých pasažérů“ (Kunešová, 2014, s. 218).

Některé členské státy nepřijaly jednotnou měnu buď proto, že se tak rozhodly v rámci protokolů přičleněných ke Smlouvě o ES, které jim tuto možnost poskytují (Velká Británie a Dánsko), nebo proto, že nesplnily daná konvergenční kritéria (Švédsko). Společnou měnu tedy doposud zavedlo 19 z 28 členských států EU a denně jí platí okolo 340 milionů lidí (Centrum pro studium demokracie a kultury, 2018).

3.2.3 Maastrichtská kritéria

Do měnové unie mohou vstupovat pouze země, jež se prokážou vysokým stupněm udržitelné konvergence a makroekonomické stability. Proto byla stanovena vstupní kritéria, kterým uchazečská země buď vyhoví a otevře se jí cesta ke společné měně, nebo nevyhoví (Dědek, 2008, s. 159).

Konvergenční proces vyvrcholil rozhodnutím Evropské rady 3. května 1998, kdy bylo rozhodnuto, které státy se budou účastnit třetí etapy výstavby měnové unie, která byla zahájena v lednu 1999 (König, 2011, s. 200).

Maastrichtská konvergenční kritéria představují pravidla, která jsou členské státy EU povinny splnit, aby se mohly stát členy evropské měnové unie, a jsou povinny přijmout společnou měnu euro. Tato pravidla jsou pro všechny členské státy stejná. Jejich plnění hodnotí Evropská komise a Evropská centrální banka v konvergenčních zprávách. Je důležité, aby členské země plnily konvergenční kritéria najednou, a aby dokázaly schopnost prokázat jejich dodržování i do budoucna. Smyslem plnění je, aby nebyla ohrožena celistvost a stabilita měnové unie (Kunešová, 2014, s. 216).

Konvergenční kritéria byla zkonstruována s cílem vytvořit indikátory připravenosti kandidátských zemí formovat společnou měnovou unii (Lacina, 2007, s. 102).

Maastrichtská konvergenční kritéria jsou formulována ve Smlouvě o fungování EU, článek 140, blíže pak v Protokolu č. 13 O kritériích konvergence. Jedná se o kritéria:

1. kritérium cenové stability,
2. kritérium udržitelnosti veřejných financí,
 - a) kritérium veřejného deficitu,
 - b) kritérium veřejného dluhu,
3. kritérium směnného kurzu,
4. kritérium dlouhodobých úrokových sazeb (Protokol č. 13 O kritériích konvergence).

1. Kritérium cenové stability

Znamená, že členský stát vykazuje dlouhodobě udržitelnou cenovou stabilitu a průměrnou míru inflace měřenou v průběhu jednoho roku před provedeným šetřením, jež nepřekračuje o více než 1,5 procentního bodu míru inflace nejvýše tří členských států, které v oblasti cenové stability dosáhly nejlepších výsledků. Inflace se měří pomocí indexu spotřebitelských cen na srovnatelném základě s přihlédnutím k rozdílnému vymezení pojmů v jednotlivých členských státech (Protokol č. 13 O kritériích konvergence, čl. 1).

Plnění kritérií je posuzováno pomocí harmonizovaných indexů spotřebních cen, které byly vytvořeny pro účely hodnocení konvergence v rámci formování měnové unie. Přijetím jednotné měny stát ztrácí možnost provádět vlastní nezávislou měnovou a kurzovou politiku. Tím ztrácí stabilizaci v případě asymetrických šoků. Cenová stabilita je definována jako průměrná míra inflace (Dědek, Zavedení eura v České republice, 2013).

2. Kritérium udržitelnosti veřejných financí

V době šetření se na členský stát nevztahuje rozhodnutí Rady o existenci nadměrného schodku (Protokol č. 13 O kritériích konvergence, čl. 2).

Veřejné finance mohou ohrozit cenovou a finanční stabilitu eurozóny a narůstající dluh může vyvolat krizi vládních financí. Proto měnová unie chrání své členy před hrozbou kurzové krize. Úkolem tohoto kritéria je tedy předcházet rizikům. Podle Maastrichtské smlouvy nesmí členské státy EU hospodařit s nadměrnými schodky rozpočtu. Pokud země hospodaří s nadměrným schodkem, upravuje jejich pravidla hospodaření Pakt stability a růstu (Dědek, Zavedení eura v České republice, 2013).

Toto kritérium má dvě části. Kritérium schodku veřejných financí neboli kritérium veřejného deficitu, které se zaměřuje na krátkodobý až střednědobý stav veřejných financí, a kritérium veřejného dluhu, které má vypovídací schopnost o dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí (Dědek, Zavedení eura v České republice, 2013).

3. Kritérium směnného kurzu

Uvádí kritérium účasti v mechanismu směnných kurzů Evropského měnového systému. Znamená, že členský stát alespoň po dobu posledních dvou let před šetřením dodržoval flukтуаční rozpětí stanovené mechanismem směnných kurzů Evropského měnového systému, aniž by byl směnný kurz vystaven silným tlakům. Zejména pak nesměl členský stát v tomto období z vlastního podnětu devalvovat dvoustranný střední kurz své měny vůči euru (Protokol č. 13 O kritériích konvergence, čl. 3).

Má vytvořit jistotu, že směnný kurz národní měny, se kterým uchazečská země vstupuje, bude provedena správně. Toto kritérium vzniklo za doby fungování směnných kurzů ERM, která splnila kurzovou stabilitu. Po krizích a nejasnostech byl zaveden systém s novými podmínkami s názvem ERM II, ve kterém uchazečská země musí setrvat po dobu dvou let před vstupem do eurozóny (Dědek, Zavedení eura v České republice, 2013).

Plněním inflačního kritéria členský stát prokazuje svoji schopnost obejít se bez kurzu své národní měny, poté co získal členství v eurozóně. Země, která se stala součástí měnové unie, nemůže používat kurz jako nástroj k obnovení cenové konkurenceschopnosti (Dědek, Zavedení eura v České republice, 2013).

4. Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb

Kritérium konvergence úrokových sazeb znamená, že v průběhu jednoho roku před šetřením průměrná dlouhodobá nominální úroková sazba členského státu nepřekračovala o více než 2 procentní body úrokovou sazbu nejvýše tří členských států, které dosáhly v oblasti cenové stability nejlepších výsledků. Úrokové sazby se zjišťují na základě dlouhodobých státních dluhopisů nebo srovnatelných cenných papírů, s přihlédnutím k rozdílnému vymezení pojmů v jednotlivých členských státech (Protokol č. 13 O kritériích konvergence, čl. 4).

Účelem je posoudit trvalost kritéria. Konvergence úrokových sazeb má předejít nárazové změně v cenách dlouhodobých dluhopisů po vstupu do eurozóny. Dlouhodobá úroková sazba se počítá jako aritmetický průměr za posledních 12 měsíců (Dědek, Zavedení eura v České republice, 2013).

Maastrichtská kritéria se tedy dají rozdělit do tří skupin:

- a) monetární – cenová stabilita a dlouhodobé úrokové sazby,
- b) fiskální – deficit rozpočtu a celkový hrubý veřejný dluh,
- c) měnová – stabilita měny.

Maastrichtská konvergenční kritéria se řídí Smlouvou o fungování Evropské unie, konkrétně článkem č. 140. Tento článek uvádí, že alespoň jednou za dva roky, nebo na žádost členského státu, Komise a Evropská centrální banka podávají Radě zprávy o pokroku dosaženém členskými státy s výjimkou, při plnění jejich závazků týkajících se uskutečňování měnové unie. Tyto zprávy posuzují také jejich národní centrální banky, ESCB a ECB. Zprávy dále posoudí, zda bylo dosaženo vysokého stupně udržitelné konvergence na základě toho, jak jednotlivé členské státy splnily následující kritéria:

- dosažení vysokého stupně cenové stability patrného z míry inflace, která se blíží míře inflace nejvýše tří členských států, jež dosáhly v oblasti cenové stability nejlepších výsledků,
- dlouhodobě udržitelný stav veřejných financí patrný ze stavu veřejných rozpočtů nevykazující nadměrný schodek,

- dodržování normálního flukтуаčního rozpětí stanoveného mechanismem směnných kurzů Evropského měnového systému po dobu alespoň dvou let, aniž by došlo k devalvaci vůči euru,
- stálost konvergence dosažené členským státem, na který se vztahuje výjimka, a jeho účasti v mechanismu směnných kurzů, která se odráží v úrovních dlouhodobých úrokových sazeb (Smlouva o fungování EU, čl. č. 140).

Tato kritéria slouží k tomu, aby členské státy byly schopny dlouhodobě udržet vyrovnanou platební bilanci, zdravé veřejné finance a neohrozily stabilitu celého systému a hodnotu společné měny euro (König, 2011, s. 200).

3.2.4 Současná MU

V současné době tvoří měnová unie EU tzv. „eurozónu“.

Eurozóna

Měnová unie má potenciál jednotlivé členy spojovat i rozdělovat. Zasáhla velmi citlivý sektor, jakým jsou národní měny. Vyvolala u členských států otázku, zda se této formy účastnit a jestli budou schopny splnit podmínky, aby se zúčastnit mohly (Sychra, 2009, s. 130).

V Maastrichtské smlouvě není přesně stanoveno, kdy mají členské státy euro přijmout, proto zaleží na každém členském státě, aby si vypracoval vlastní strategii, která povede ke splnění podmínek a následnému přijmutí eura.

Zda členské státy podmínky splňují, nebo ne, posuzuje Evropská komise, Evropská centrální banka, Komise a ECB vydá zprávu Radě, která po konzultaci s Evropským parlamentem a Evropskou radou dospěje k závěru, zda jsou kritéria splněna či ne. Na základě tohoto rozhodnutí je zahájen proces přijímání eura (europa.eu, 2020).

Smlouva o ES počítala s tím, že všechny členské státy postupem času přijmou a zavedou společnou měnu. Tuto teoretickou možnost rozbila výjimka vyjednaná Británií. Země, které stojí mimo eurozónu, je tedy možné kategorizovat z pohledu dvou faktorů. První, z politické lhostejnosti k okamžitému členství. Druhé, z politického zájmu o vstup, nerealizovaného v důsledku nesplnění konvergenčních kritérií. Z tohoto důvodu se na začátku vstupu do třetího stupně vzniku měnové unie členské státy EU rozdělily do následujících kategorií:

- 1) Ins
- 2) Pre-Ins
- 3) Opt-outs

1) Ins

Tvoří ji země, které jsou členy eurozóny. Belgie, Estonsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Malta, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko (viz Tabulka č. 1). Vzdaly se své národní měny a přijaly měnu společnou, tedy euro (Dědek, Členské státy eurozóny, 2014).

Tabulka 1 Členské státy MU

Země MU	Datum vstupu do EU	Datum vstupu do eurozóny	Fixní přepočítací kurzy eura
Belgie	1. ledna 1958	1. ledna 1999	40,3399 BEF (belgický frank)
Francie	1. ledna 1958	1. ledna 1999	6,55957 FRF (francouzský frank)
Itálie	1. ledna 1958	1. ledna 1999	1936,27 ITL (italská lira)
Lucembursko	1. ledna 1958	1. ledna 1999	40,3399 LUF (lucemburský frank)
Německo	1. ledna 1958	1. ledna 1999	1,95583 DEM (německá marka)
Nizozemsko	1. ledna 1958	1. ledna 1999	2,20371 NLG (holandské guldeny)
Irsko	1. ledna 1973	1. ledna 1999	0,787564 IEP (irská libra)
Řecko	1. ledna 1981	1. ledna 2000	340,750 GRD (řecká drachma)
Portugalsko	1. ledna 1986	1. ledna 1999	200,482 PTE (portugalské escudo)
Španělsko	1. ledna 1986	1. ledna 1999	166,386 ESP (španělská peseta)
Finsko	1. ledna 1995	1. ledna 1999	5,94573 FIM (finská marka)
Rakousko	1. ledna 1995	1. ledna 1999	13,7603 ATS (rakouské šilinky)
Estonsko	1. května 2004	1. ledna 2011	15,6466 EEK (estonská koruna)
Kypr	1. května 2004	1. ledna 2008	0,585274 CYP (kyperská libra)
Litva	1. května 2004	1. ledna 2015	3,45280 LTL (litevský litas)
Lotyšsko	1. května 2004	1. ledna 2014	0,702804 LVL (lotyšský lats)
Malta	1. května 2004	1. ledna 2008	0,429300 MTL (maltská lira)
Slovensko	1. května 2004	1. ledna 2009	30,1260 SKK (slovenská koruna)
Slovinsko	1. května 2004	1. ledna 2007	239,640 SIT (slovinský tolar)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě elektronického zdroje (Bank, Používání eura, 2020).

2) Pre-Ins

Jak už bylo zmíněno, podle Lisabonské smlouvy to jsou státy mající dočasnou výjimku z důvodu nesplnění vstupních podmínek (viz Tabulka č. 2). Podle Maastrichtské smlouvy jsou všechny členské státy povinny splnit konvergenční kritéria a přijmou společnou měnu euro. Jediná obrana proti zavedení společné měny euro je v současné době jen zamítnutí vstupu do ERM II. Proto Bulharsko, Chorvatsko, Česká republika, Maďarsko, Polsko, Rumunsko a Švédsko nevstoupilo do ERM II, jinak plní ostatní konvergenční kritéria (viz Tabulka č. 3). Jde především o země, které se k Unii připojili v letech 2004, 2007 a 2013, tedy po zavedení eura do oběhu v roce 2002, a které čekají, kdy bude vstup do ERM II nejvýhodnější a budou připraveny na zavedení společné měny euro (Dědek, Členské státy eurozóny, 2014).

Tabulka 2 Členské státy mimo MU

Země mimo MU	Datum vstupu do EU	Měna	Kurz/EUR k 18. 2. 2020
Bulharsko	1. ledna 2007	bulharský lev (BGN)	1,95
Česká republika	1. května 2004	česká koruna (CZK)	24,98
Chorvatsko	1. července 2013	chorvatská kuna (HRK)	7,45
Dánsko	1. ledna 1973	dánská koruna (DKK)	7,47
Maďarsko	1. května 2004	maďarský forint (HUF)	335,59
Polsko	1. května 2004	polský zlotý (PLN)	4,27
Rumunsko	1. ledna 2007	rumunský leu (RON)	4,78
Švédsko	1. ledna 1995	švédská koruna (SEK)	10,56
Velká Británie	1. ledna 1973 do 31. ledna 2020	britská libra (GBP)	0,83

Zdroj: Vlastní zpracování na základě elektronického zdroje (Kurzycz, 2020).

3) Opt-outs

Tuto skupinu tvoří trvale Velká Británie a Dánsko (viz Tabulka č. 2). Tyto země si vyjednaly zvláštní smluvní úpravy tzv. „výjimku“, která je součástí Smlouvy o ES a vychází z Maastrichtské smlouvy, na jejím základě se neúčastní třetího stupně měnové unie. Tyto státy byly poslední, kterým byla udělena výjimka, dalším zemím tato výjimka již garantována nebude (Dědek, Členské státy eurozóny, 2014).

Spojené království Velké Británie a Severního Irska vystoupilo z Evropské unie dne 31. ledna 2020.

Obě skupiny, Pre-Ins a Opt-outs jsou členské státy, na které se vztahuje výjimka (čl. 139 Smlouvy o fungování EU). Tyto státy vykonávají nezávislou měnovou politiku a jejich politika měnových kurzů je věcí veřejného zájmu. Nemůžou být účastní řízení ECB a nejsou členy Výkonného výboru ECB. Do Lisabonské smlouvy byla vložena kapitola, která se týká pouze členů eurozóny, která jim poskytuje pravomoc k oddělenější a silnější koordinaci hospodářských politik (čl. 136-138 Smlouvy o fungování EU) (Sychra, 2009, s. 130-135).

Poslední konvergenční zpráva je zpráva z roku 2018, která se zabývá pokrokem členských států na cestě k přijetí eura. Týká se sedmi států a to Bulharska, České republiky, Chorvatska, Maďarska, Polska, Rumunka a Švédska. Tato zpráva se vyhotovuje jednou za dva roky (viz Tabulka č. 3). Ze zprávy vyplývají tyto závěry:

- Všechny dotčené členské státy plní kritérium veřejných financí.
- Bulharsko, Česká republika, Chorvatsko, Maďarsko a Švédsko plní kritérium dlouhodobých úrokových sazeb.
- Bulharsko, Česká republika, Chorvatsko, Polsko a Švédsko plní kritérium cenové stability.
- Kritérium směnného kurzu neplní nikdo ze sledovaných států. Žádný z nich totiž není členem evropského mechanismu směnných kurzů (ERM II), což je před vstupem do eurozóny podmínkou po dobu nejméně dvou let a směnný kurz nesmí být po tuto dobu vystaven silným tlakům.

Tabulka 3 Plnění konvergenčních kritérií členských států Pre-Ins podle poslední konvergenční zprávy ECB z května 2018

Kritérium	Bulharsko	Česká republika	Chorvatsko	Maďarsko	Polsko	Rumunsko	Švédsko
Cenové stability	ANO	ANO	ANO	NE	ANO	NE	ANO
Stavu veřejných financí	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Účasti v ERM II	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE
Konvergence úrokových sazeb	ANO	ANO	ANO	ANO	NE	NE	ANO

Zdroj: Vlastní zpracování na základě Konvergenční zprávy ECB z května 2018 (Evropská centrální banka, 2018).

Komise je odhodlána členské státy mimo eurozónu v přípravách na přijetí eura podporovat, a to pomocí např. Útvaru na podporu strukturální reformy a vytvořit zvláštní pracovní linie pro technickou a finanční pomoc jako specializovaný konvergenční nástroj pro členské státy mimo eurozónu, které chtějí do eurozóny vstoupit. Využití tohoto konvergenčního nástroje bude dobrovolné (EU, 2018).

3.3 Způsoby přijetí společné měny euro

S přijetím společné měny euro můžou nastat tři scénáře přijmutí společné měny a to:

- Jednorázový přechod na euro (tzv. Velký třesk, či Big Bang)

Znamená to zavedení eura v hotovostním i bezhotovostním platebním styku ve stejném okamžiku. Od data zavedení eura mohou být peněžní prostředky pouze v měně euro a již existující částky se přepočítají koeficientem na tuto měnu také. Je to nejlevnější možnost (Dědek, 2008, s.224). Tento scénář byl použit členskými státy uvedenými v tabulce 4 (viz Tabulka č. 4).

- Scénář s využitím přechodného období (tzv. madridský scénář)

Nejdříve je zavedena bezhotovostní platba a po uplynutí přechodného období je uvedena též hotovostní platba. Přechodné období může být maximálně 3 roky a výhoda této metody je, že dává určitý čas na technické přípravy a ražbu mincí (Dědek, Zavedení eura v České republice, 2013). Tento scénář využily členské země uvedené v tabulce 4 (viz Tabulka č. 4).

Tabulka 4 Členské státy MU a způsob přijetí společné měny euro

Země MU	Datum vstupu do eurozóny	Způsob přijetí společné měny euro
Belgie	1. ledna 1999	Madridský scénář
Francie	1. ledna 1999	Madridský scénář
Itálie	1. ledna 1999	Madridský scénář
Lucembursko	1. ledna 1999	Madridský scénář
Německo	1. ledna 1999	Madridský scénář
Nizozemsko	1. ledna 1999	Madridský scénář
Irsko	1. ledna 1999	Madridský scénář
Řecko	1. ledna 2000	Madridský scénář
Portugalsko	1. ledna 1999	Madridský scénář
Španělsko	1. ledna 1999	Madridský scénář
Finsko	1. ledna 1999	Madridský scénář
Rakousko	1. ledna 1999	Madridský scénář
Estonsko	1. ledna 2011	Madridský scénář
Kypr	1. ledna 2008	Velký třesk
Litva	1. ledna 2015	Velký třesk
Lotyšsko	1. ledna 2014	Velký třesk
Malta	1. ledna 2008	Velký třesk
Slovensko	1. ledna 2009	Velký třesk
Slovinsko	1. ledna 2007	Velký třesk

Zdroj: Vlastní zpracování na základě elektronického zdroje (Bydžovská, 2020).

- Jednorázový přechod na euro s využitím tzv. doběhu (Phasing Out)

Euro se začne používat v hotovostní i bezhotovostní formě ve stejný okamžik. V některých zvolených oblastech je výjimka využívat vlastní měnu, maximálně však jeden rok. Může být realizována ve slabé nebo silné formě neboli úplná a neúplná měnová unie (Dědek, Zavedení eura v České republice, 2013).

Slabá varianta znamená, že členové souhlasí s pevně stanovenými bilaterálními měnovými kurzy a jejich národní měnové autority jsou povinny tyto měnové kurzy bránit. V silné variantě jsou národní měny nahrazeny jednotnou měnou používanou v rámci celé unie, a národní měnové autority se vzdávají kontroly nad národními měnovými záležitostmi a jsou nahrazeny jednotnou centrální měnovou autoritou.

3.4 Výhody a nevýhody

Společná měna začala členskými zeměmi ukrajovat nemalou část rozhodovací suverenity, proto vyžadovaly, aby se mnohem podrobněji identifikovaly, setřídily a kvalifikovaly výhody a nevýhody přijetí společné měny. Evropská komise a přizvaní experti pod vedením Michaela Emersona uskutečnily studii s názvem „Jeden trh, jedny peníze: Ocenění potenciálních přínosů a nákladů vytvoření hospodářské a měnové unie“, která byla publikována v říjnu 1990, tedy v době, kdy byla EMU v 1. fázi budování. Studie byla rozvržena do pěti částí, a to mikroekonomická efektivnost, makroekonomická stabilita, externí efekty, regionální dopady a problematika přechodných stádií (Dědek, 2008, s. 152, 153).

a) Co Evropská komise očekává

Spočívá v pozitivním pohledu a podporuje budování MU (viz Tabulka č. 5).

Tabulka 5 Vybrané očekávané a reálné výhody/nevýhody

Očekávané		Reálné	
Výhody	Nevýhody	Výhody	Nevýhody
Úspory nákladů za konverze národních měn	Menší rozhodovací suverenity	Pokles transakčních nákladů	Administrativní, legislativní, provozní a technické náklady
Odstranění kurzové nejistoty	Ztráta národní měny	Jednodušší informační a účetní systémy	Jednorázové zvýšení cen
Kurzová stabilita díky ERM	Ztráta autonomní měnové a kurzové politiky	Nižší náklady na ochranné prvky proti padělání oběživa	Ztráta autonomní měnové a kurzové politiky
Efektivní prosazování kurzové a cenové stability		Soudružnost účastníků měnové unie	Vyšší inflace
Regionální pomoc a ozdravné stabilizační programy		Dlouhodobě udržitelný ekonomický růst	Ztráta měnového kurzu národních měn
		Pokles úrokových sazeb	Pokles zisků bankovního sektoru
		Snížení kurzového rizika v zahraničním obchodě	
		Transparentnost cen	
		Snížení rizika měnové krize	
		Růst zahraničního obchodu, investic, HDP	

Zdroj: Vlastní zpracování.

- Mikroekonomická efektivnost
1. Úspory nákladů, které by jinak musely být vynakládány na konverze národních měn. Jsou to přímé poplatky za provedení transakce, nebo jsou hrazeny formou rozpětí mezi nákupním a prodejním kurzem. Podnikovému sektoru šetří náklady přeshraniční platební styk, zjednodušené účetnictví, centrální řízení peněžních toků.
 2. Odstranění kurzové nejistoty. Po odstranění mnoha tržních nedokonalostí jsou lepší podmínky pro podnikání. Dají se očekávat dlouhodobé přínosy z vyšší soutěživosti trhů (Dědek, 2008, s. 153, 154).

- Makroekonomická stabilita

Výhody kurzové stability pro cenovou stabilitu členských zemí již do značné míry získávají prostřednictvím zpevněného systému ERM. Zvýší se mzdová disciplína, která je faktorem makroekonomické stability. Jeho plné využití je však při zvýšení regionální a profesní mobility pracovní síly (Dědek, 2008, s. 154-156).

- Externí efekty

Společná měna je přínosem pro firmy, které ji budou používat jako fakturační měnu v obchodování mimo členské státy. Eurozóna se stane jedním z pólů světové ekonomiky, které bude mnohem efektivněji prosazovat své cenové a kurzové stability (Dědek, 2008, s. 156, 157).

- Regionální dopady

Hodnotí, jak působí vliv ERM na regiony. Je nutné pomáhat členům s méně rozvinutou nebo zaostávající ekonomikou, a to regionální pomocí. Jsou členské státy jako Irsko a Španělsko, které jsou zapojeny do ERM, které se zapojily bez větší pomoci. Na druhé straně je Řecko a v menší míře Portugalsko, které nejsou členy ERM a je potřeba regionální pomoci a podstoupit ozdravné stabilizační programy. Je potřeba komplexní režimová změna, orientovaná na důvěryhodné stabilizační programy a na opatření posilující tržní efektivnost a konkurenceschopnost dohánějících ekonomik (Dědek, 2008, s. 157, 158).

b) Realita

Jaké jsou skutečné výhody a nevýhody MU (viz Tabulka č. 5).

1. Přínosy a výhody

Podle Dědka:

- Odstranění národních bankovek a mincí zefektivňuje peněžní oběh tím, že se snižují náklady na fyzickou manipulaci s více sadami oběživa.
- Zjednodušeny jsou informační a účetní systémy, které nemusí sledovat vícero různých měnových kurzů.

- Zúžení počtu zákonných platidel snižuje investice do nákladného vývoje ochranných prvků proti padělání oběživa.
- Instalace jedné měny s jednou peněžní jednotkou zprůhledňuje cenové relace, což posiluje blahodárné účinkování konkurence.
- Praktická soustava celočíselných násobků a desetinných zlomků mezi jednotlivými nominálními hodnotami společné měny nahrazuje obtížné konverzní relace mezi peněžními jednotkami národních měn.
- Díky společné měně můžeme očekávat výrazné politické efekty, pocit společné identity a soudružnosti účastníků měnové unie (Dědek, 2008, s. 222, 223).

Podle Kunešové:

- Zavedení jednotné měny snižuje transakční náklady finančních operací. Přínosů bude přibývat v čase v souvislosti s tím, jak poroste provázanost jednotlivých ekonomik, protože objem transakcí závisí na stupni ekonomické integrace.
- Jednotná měna výrazně zvyšuje mezinárodní cenovou transparentnost.
- Se zavedením jednotné měny je spojena eliminace kurzového rizika a s ní spojené náklady na jeho zajištění.
- Jednotná měna funguje jako pojistka zachování dosaženého stupně ekonomické a politické integrace. Tyto přínosy je možné realizovat pouze po odstranění ekonomických a politických bariér, protože samotné zavedení společné měny reálné bariéry neodstraní.
- Zavedení jednotné měny mění očekávání a chování domácích ekonomických subjektů. Tyto přínosy jsou zřetelné u ekonomik s nekvalitní měnou, která vykazuje sklon k inflačním tendencím. U kvalitních a stabilních měn jsou tyto přínosy zanedbatelné (Kunešová, 2014).

Podle Plchové:

- Završení integrace do evropských měnových struktur.
- Střednědobé vyrovnané rozpočty, provádění strukturálních reforem podporujících dlouhodobě udržitelný ekonomický růst.
- Stabilizace dlouhodobých úrokových sazeb na nízké úrovni, snížení nákladů veřejných dluhů.

- Zvýšení stability finančního sektoru a snížení rizik vzniku měnových turbulencí.
- Eliminace kurzového rizika, pokles transakčních a zajišťovacích nákladů, cenová transparentnost a stimulace konkurence.
- stabilnější podnikatelské prostředí, efektivnější alokace zdrojů a vyšší ekonomický růst (Plchová, 2010, s. 157).

- Přímé přínosy:
 - pokles transakčních nákladů,
 - snížení kurzového rizika v zahraničním obchodě,
 - pokles úrokových sazeb,
 - transparentnost cen,
 - snížení rizika měnové krize (Plchová, 2010, s. 158).

- Výhody:
 - Z hlediska členství v EU: finanční, technická a administrativní pomoc, podpora sportu, Erasmus a studium v zahraničí, výměnné studijní pobyty, podpora zaměstnanosti a pracovní místa v zahraničí, podpora kulturní a jazykové rozmanitosti, spolupráce členských států v rámci celní unie, podpora bezpečnosti potravin a zdraví osob, zvířat a rostlin, humanitární pomoc (viz Tabulka č. 6).
 - Výhody pro spotřebitele: snadná cenová porovnatelnost, pohodlnější a levnější cestování, uchování hodnoty úspor.
 - Výhody pro podniky: odstranění kurzovního rizika, snížení transakčních nákladů, nižší úrokové sazby.
 - Makroekonomické přínosy: spolurozhodování o měnové politice eurozóny, zvýšený tlak na rozpočtovou kázeň, ochrana před kurzovými krizemi (Dědek, Zavedení eura v České republice, 2013).

- Nepřímé přínosy:
 - růst zahraničního obchodu,
 - zesílení přílivu přímých zahraničních investic,
 - růst investic,
 - růst HDP (Plchová, 2010, s. 158).

Tabulka 6 Přínosy a ztráty pro stát, firmy, obyvatele

	Přínosy	Ztráty
Stát	Pomoc díky ERM, snížení rizika měnové krize, spolurozhodování o měnové politice eurozóny, zvýšený tlak na rozpočtovou kázeň.	Legislativní, provozní náklady, ztráta vlastních politických možností, změna platebních a účetních systémů, ztráta měnové politiky.
Firmy	Šetří náklady na přeshraniční platební styk, zjednodušené účetnictví a informační systémy, odstranění kurzovního rizika, snížení transakčních nákladů, nižší úrokové sazby, centrální řízení peněžních toků, odstranění tržních nedokonalostí, soutěživost trhů, nová fakturační měna, stabilnější prostředí.	Přecenění obchodních dohod, kontaktů, platebního systému, administrativní, provozní náklady.
Obyvatelé	Podpora sportu, Erasmus a studium v zahraničí, levné cestování, cenová porovnatelnost, výměnné studijní pobyty, podpora zaměstnanosti, pracovní místa v zahraničí, podpora kulturní a jazykové rozmanitosti, podpora v rámci celní unie, bezpečnost potravin, zdraví osob, zvířat, rostlin, humanitární pomoc.	Psychologické náklady.

Zdroj: Vlastní zpracování.

2. Rizika, náklady, nevýhody

- Ekonomické náklady:

- Ztráta měnového kurzu národních měn jako nástroje vyrovnávající dopad nabídkových a poptávkových šoků.
- Ztráta autonomní monetární politiky jednotlivých zemí jako nástroje ovlivňujícího jejich míru inflace a sekundárně i další makroekonomické parametry (Kunešová, 2014).

- Možná rizika:

- při nedostatečné sladěnosti ekonomiky s eurozónou mohou mít ekonomické šoky asymetrické dopady,
- zánik nástrojů samostatné měnové politiky,
- potřeba zpřísnění fiskální politiky ke splnění Paktu stability a růstu,

- přijetí eura je možné až po dosažení udržitelné konvergence ekonomiky (Plchová, 2010, s. 157).
- Přímé náklady:
 - administrativní a technické náklady,
 - jednorázové zvýšení cen,
 - ztráta autonomní měnové a kurzové politiky,
 - pokles zisků bankovního sektoru (Plchová, 2010, s. 158).
- Nepřímé náklady:
 - vyšší inflace (Plchová, 2010, s. 158).

S přechodem na novou měnu souvisejí administrativní, legislativní a provozní náklady. Nejobvyklejší bývají např. přecenění obchodních dohod a kontraktů, změna platebních systémů, přizpůsobení prodejních automatů i psychologické náklady. Pokud dojde k nesprávnému nominálnímu měnovému kurzu na počátku fungování měnové unie, dojde buď k výhodě, nebo naopak země unie nebudou moc konkurovat ostatním zemím. Země by tak trpěla vnější nerovnováhou, dokud se ceny, mzdy a ekonomická aktivita strukturálně nepřizpůsobí ostatním zemím (Lacina, 2007, s. 98, 99).

Evropská centrální banka přebírá pravomoci centrálních bank, to znamená, že státy ztrácí vlastní politickou možnost pro případné jiné cíle. V důsledku plnění maastrichtských kritérií bude omezena rozpočtová politika. Budou se muset přeměnit platební a účetní systémy bank a jejich instituce. Další náklady budou na výrobu hotovostních peněz jednotné měny a na výměnu za měnu stávající. V zemích s nižší mírou inflace hrozí její zvýšení. Nově přepočtená měna a ceny se budou při zaokrouhlování cen pohybovat nahoru (Lacina, 2007, s. 99, 100).

Země ztrácí část národní suverenity. Ztráta autonomie měnové politiky znamená pro členy nemožnost využít nástroje měnové politiky a instrumentu měnového kurzu za účelem aktivistické či stabilizační politiky. Využití fiskální politiky bude značně ztíženo. Vlády budou velice limitovány při stanovení výše daní, jelikož daně nemohou být příliš odlišné

od ostatních států měnové unie. Daňové příjmy tak ovlivní rozpočty států, ale zároveň postupně odstraní skryté překážky mobility práce mezi státy, kam řadíme jazykovou bariéru, kulturní a sociální zvyklosti, národní trhy s bydlením a vnitřní institucionální bariéry v podobě systémů sociálního zabezpečení (Lacina, 2007, s. 100).

4. Česká republika a cesta ke členství v měnové unii

4.1 Plnění konvergenčních kritérií

Plnění Maastrichtských konvergenčních kritérií v ČR je hodnoceno v dokumentu Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou. Tento dokument zahrnuje vyhodnocení plnění těchto kritérií, ale také vyhodnocení stupně reálné konvergence ČR k eurozóně, včetně fungování přizpůsobovacích mechanismů. Dokument doporučuje vládě stanovení data vstupu do EU a zároveň vstupu do kurzového mechanismu ERM II. Kritéria veřejných financí jsou vyhodnocována také v Konvergenčních programech ČR (MFCR, 2018).

Analýza vyhodnocení plnění konvergenčních kritérií v ČR je připravována jednou za rok v podobě dokumentu Ministerstvem financí, Ministerstvem průmyslu a obchodu, Českou národní bankou a na závěr je dokument schválen Vládou České republiky a je veřejně dostupný (MFCR, 2018).

Maastrichtská konvergenční kritéria jsou formulována ve Smlouvě o fungování EU, článek 140, blíže pak v Protokolu č. 13 ke Smlouvě o Evropské unii a Smlouvě o fungování Evropské unie. Jedná se o kritéria:

1. Kritérium cenové stability,
2. Kritérium udržitelnosti veřejných financí,
3. Kritérium směnného kurzu,
4. Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb.

Smlouva o fungování EU nařizuje „udržitelnost“, to znamená splnění kritérií současně a dlouhodobě, nikoliv krátkodobě nebo jednorázově.

Konvergenční kritéria sledují dva cíle:

- Makroekonomickou stabilizace dané země, která je v zájmu každé ekonomiky.
- Konvergenci neboli sblížení ekonomického vývoje zemí, která vytvářejí měnovou unii, která vyplývá ze ztráty národní měny a měnové politiky národní centrální banky se ztrátou měnového kurzu. Hodnotí udržitelnost cenové stability veřejných

financí, měnového kurzu a úroveň úrokové míry, která pak srovnává s ostatními zeměmi eurozóny.

Kritérium cenové stability

Česká republika vykazuje nízkoinflační prostředí, na které se zaměřuje Česká národní banka s inflačním cílem stanoveným na 2 % pro meziroční růst spotřebitelské inflace. Za ojedinělé nedodržení tohoto cíle mohou neměnové vlivy jako je např. úprava nepřímých daní, celosvětový růst cen energie či potravin (MFCR, 2018).

Z tabulky č. 7 vyplývá, že Česká republika splnila kritérium cenové stability ve většině let v rozmezí roků 2005–2019. Její spotřební index byl vyšší v letech 2007, 2008, 2012 a 2017. V letech 2007 a 2008 byl důvodem rychlý nárůst cen potravin, ropy, poplatky ve zdravotnictví, zvýšení DPH a spotřebních daní. V roce 2012 opět to samé jako v letech 2007 a 2008. V roce 2017 byl důvod zvýšení cen ropy, potravin, nealkoholických nápojů, zdražení stravování a ubytování v důsledku zavedení elektronické evidence tržeb (viz Tabulka č. 7).

Tabulka 7 Kritérium cenové stability

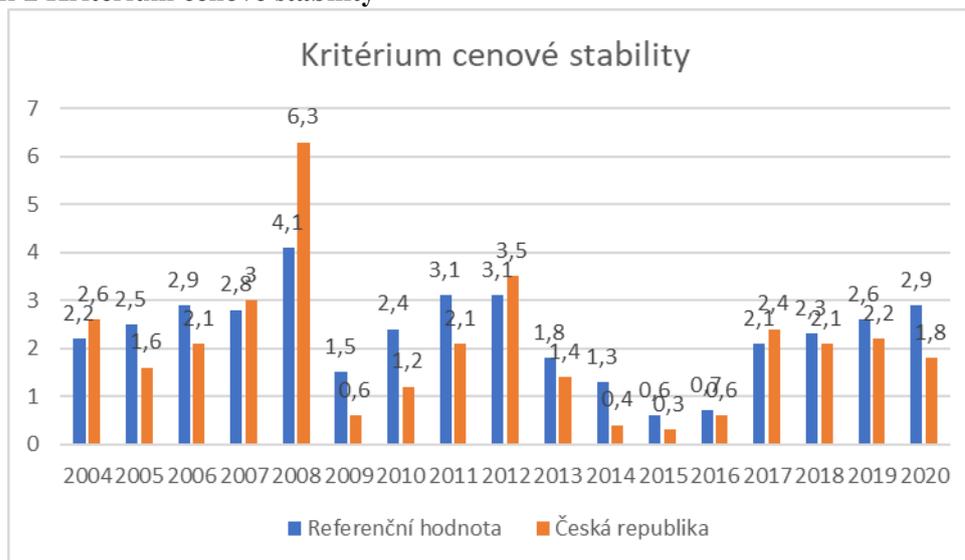
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Referenční hodnota	2,5	2,9	2,8	4,1	1,5	2,4	3,1	3,1
Česká republika	1,6	2,1	3,0	6,3	0,6	1,2	2,1	3,5
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Referenční hodnota	1,8	1,3	0,6	0,7	2,1	2,3 predikce	2,6 predikce	2,9 výhled
Česká republika	1,4	0,4	0,3	0,6	2,4	2,1 predikce	2,2 predikce	1,8 výhled
Průměr 3 zemí EU s nejnižší inflací	0,3	-0,2	-0,9	-0,8	0,6	0,8	1,1	1,4

Zdroj: Vlastní tvorba za použití dat z dokumentu Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou z prosince 2018.

Česká republika tedy splňuje kritérium cenové stability, které je ze všech kritérií nejdůležitější.

Z grafu je patrné, že nejvyšší inflace nastala v České republice v roce 2008, nejnižší v roce 2015. Předpokládaná inflace za rok 2019 je 2,2 a za rok 2020 pak 1,8 (viz Obrázek č. 1).

Obrázek 1 Kritérium cenové stability

Zdroj: Vlastní tvorba za použití dat z dokumentu Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou z prosince 2018.

Kritérium úrokových sazeb

Finanční trhy mají dlouhodobě důvěru v Českou republiku. Znamená to, že Česká republika si vede dobře v oblasti bezpečné míry zadluženosti, má nízkou míru inflace a stabilní kurz, příznivou obchodní bilanci (MFCR, 2018).

Z tabulky je zřejmé, že Česká republika úspěšně plní toto kritérium ve všech uvedených letech (viz Tabulka č. 8).

Česká republika tedy dlouhodobě a bez problémů plní i druhé kritérium, a to kritérium úrokových sazeb.

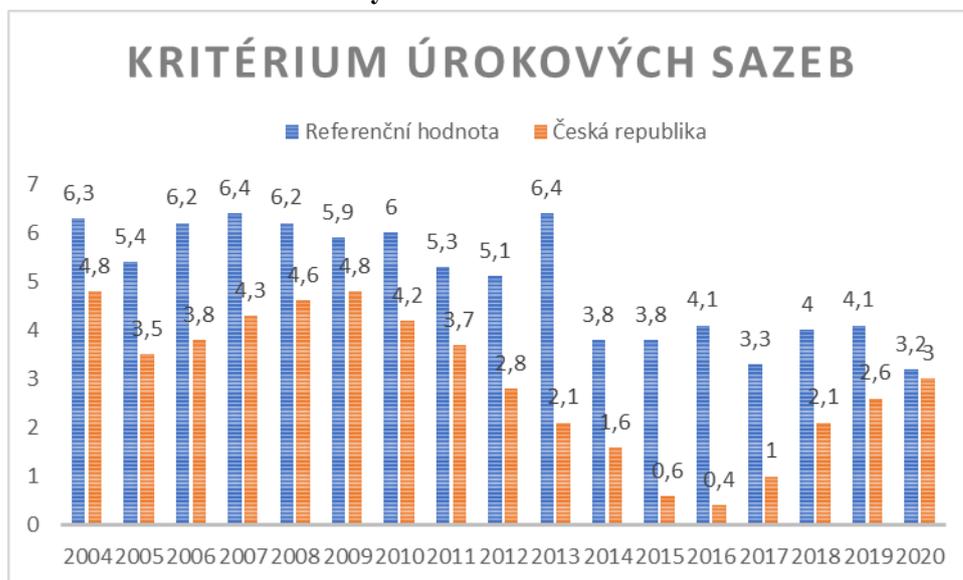
Tabulka 8 Kritérium úrokových sazeb

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Referenční hodnota	5,4	6,2	6,4	6,2	5,9	6,0	5,3	5,1
Česká republika	3,5	3,8	4,3	4,6	4,8	4,2	3,7	2,8
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Referenční hodnota	6,4	3,8	3,8	4,1	3,3	4,0 predikce	4,1 predikce	3,2 výhled
Česká republika	2,1	1,6	0,6	0,4	1,0	2,1 predikce	2,6 predikce	3,0 výhled
Průměr 3 zemí EU s nejnižší inflací	4,4	1,8	1,8	2,1	1,3	2,0	2,1	1,2

Zdroj: Vlastní tvorba za použití dat z dokumentu Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou z prosince 2018.

Z grafu je zřejmé, že nejvyšší úroková sazba nastala v roce 2004 a 2008, nejnižší v roce 2016 (viz Obrázek č. 2).

Obrázek 2 Kritérium úrokových sazeb

Zdroj: Vlastní tvorba za použití dat z dokumentu Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou z prosince 2018.

Kritérium směnného kurzu

Do ERM II se zatím Česká republika nezapojila, a proto nemůže být hodnocena v tomto kritériu. Z dlouhodobého pohledu však česká koruna posiluje, a tudíž by toto kritérium bylo plněno. Čeká se tedy na okamžik, kdy Vláda ČR dojde k názoru, že je vhodné načasování ke vstupu do eurozóny (MFCR, 2018).

Kritérium směnného kurzu tedy Česká republika nesplňuje.

Kritérium udržitelnosti veřejných financí

Toto kritérium má dvě části:

- a) **Kritérium schodku veřejných financí neboli kritérium veřejného deficitu**, které se zaměřuje na krátkodobý až střednědobý stav veřejných financí.
- b) **Kritérium veřejného dluhu**, které má vypovídací schopnost o dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí.

a) Kritérium schodku veřejných financí

V České republice byla procedura při nadměrném schodku zahájena v roce 2004, tedy v roce vstupu do EU. Ukončena byla v červnu 2008. V prosinci 2009 byla opět zahájena s doporučením snížit udržitelným a věrohodným způsobem poměr deficitu vládního sektoru k HDP pod 3 % do roku 2013. Od té doby deficit postupně klesal. Na tomto základě byla v ČR v červnu 2014 procedura ukončena. Od roku 2014 tedy Česká republika plní i toto kritérium veřejného deficitu (viz Tabulka č. 9).

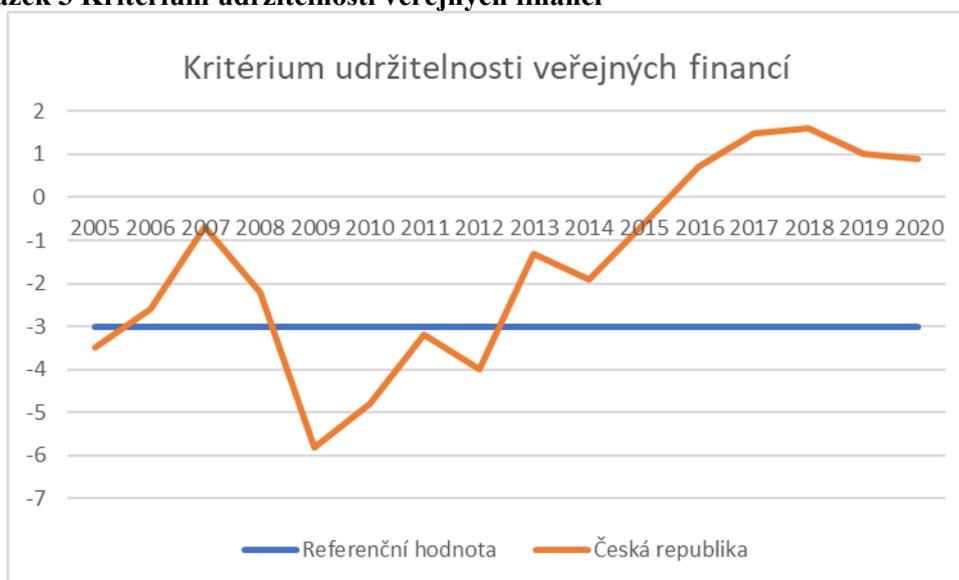
Tabulka 9 Kritérium schodku veřejných financí

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Referenční hodnota	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
Česká republika	-3,5	-2,6	-0,7	-2,2	-5,8	-4,8	-3,2	-4,0
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Referenční hodnota	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
Česká republika	-1,3	-1,9	-0,6	0,7	1,5	1,6 predikce	1,0 predikce	0,9 výhled

Zdroj: Vlastní tvorba za použití dat z dokumentu Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou z prosince 2018.

Graf ukazuje postupné klesání schodku veřejných financí a od roku 2014 plynulý pokles schodku veřejných financí pod referenční hodnotu (viz Obrázek č. 3).

Obrázek 3 Kritérium udržitelnosti veřejných financí

Zdroj: Vlastní tvorba za použití dat z dokumentu Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou z prosince 2018.

b) Kritérium veřejného dluhu

Doporučená hodnota poměru veřejného zadlužení k hrubému domácímu produktu, stanovená v protokolu o postupu při nadměrném schodku, je 60 % (MFCR, 2018).

Celková zadluženost českého vládního sektoru nadále zůstává ve srovnání s průměrem EU relativně nízká, avšak pro plnění dluhového kritéria se bez reforem zaměřených na dlouhodobou udržitelnost veřejných financí plnění kritéria zužuje (MFCR, 2018).

Česká republika neměla s tímto kritériem problémy, jelikož výchozí zadluženost byla nízká. Tudíž i toto kritérium Česká republika splňuje.

Z tabulky vyplývá, že Česká republika i toto kritérium splňuje ve všech letech 2005 - 2019. Nejvyšší hodnota dluhu je vidět v roce 2013. V posledních letech má hodnota dluhu klesající tendenci (viz Tabulka č. 10).

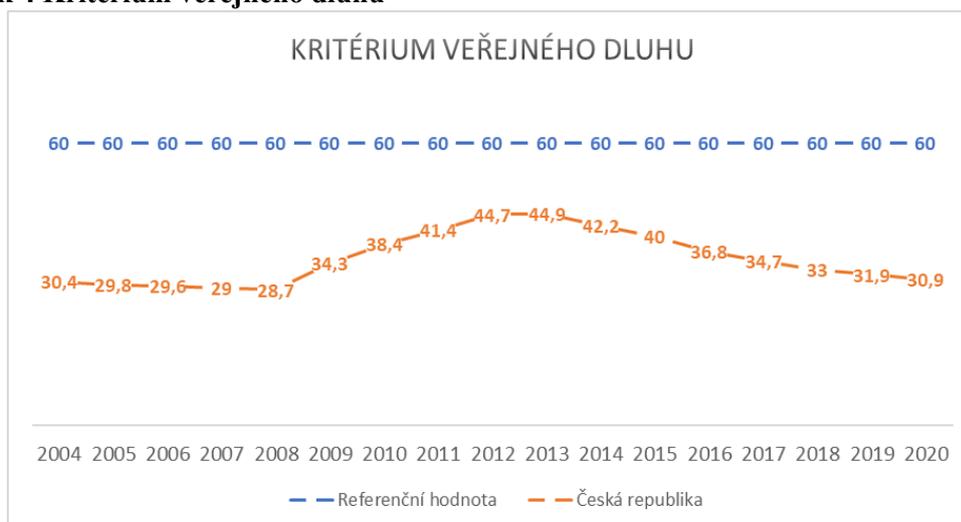
Tabulka 10 Kritérium veřejného dluhu

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Referenční hodnota	60	60	60	60	60	60	60	60
Česká republika	29,8	29,6	29,0	28,7	34,3	38,4	41,4	44,7
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Referenční hodnota	60	60	60	60	60	60	60	60
Česká republika	44,9	42,2	40,0	36,8	34,7	33,0 predikce	31,9 predikce	30,9 výhled

Zdroj: Vlastní tvorba za použití dat z dokumentu Vyhodnocení plnění maastrihtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou z prosince 2018.

Z grafu je viditelné, že nejvyšší finanční deficit nastal v roce 2013, nejnižší v roce 2008. Od roku 2013 se finanční deficit plynule snižuje (viz Obrázek č. 4).

Obrázek 4 Kritérium veřejného dluhu

Zdroj: Vlastní tvorba za použití dat z dokumentu Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladnosti ČR s eurozónou z prosince 2018.

Můžeme říct, že Česká republika je na tom v plnění maastrichtských konvergenčních kritérií velice dobře. Splňuje čtyři kritéria z pěti, s tím že páté kritérium může být splněno, ale čeká se na rozhodnutí Vlády ČR, kdy bude pro Českou republiku nejlepší chvíle pro vstup do eurozóny (viz Tabulka č. 11).

Tabulka 11 Plnění konvergenčních kritérií Českou republikou

		Plnění konvergenčních kritérií Českou republikou
Kritérium udržitelnosti veřejných financí	Kritérium cenové stability	ANO
	Kritérium úrokových sazeb	ANO
	Kritérium směnného kurzu	NE!
	Kritérium veřejného deficitu	ANO
	Kritérium veřejného dluhu	ANO

Zdroj: Vlastní zpracování.

Kritérium reálné konvergence

Posuzuje právní sladěnost a připravenost z následujících hledisek:

- slučitelnost s ustanoveními o nezávislosti národních centrálních bank a s ustanoveními o zachování mlčenlivosti,
- slučitelnost se zákazem měnového financování a zákazem zvýhodněného přístupu,
- slučitelnost s požadavkem na jednotný způsob psaní názvu eura,
- právní integrace národních centrálních bank do Euro systému (Dědek, Právní konvergence, 2017).

České právní předpisy nesplňují veškeré požadavky týkající se nezávislosti centrální banky a hledisek reálné konvergence. ČR tyto požadavky bude řešit až v době, kdy bude vyřešena otázka přijetí eura (MFCR, 2018).

4.2 Přístupy a názory politických stran ČR k přijetí eura

V červnu 1993 na zasedání v Kodani rozhodla Evropská rada, že země střední a východní Evropy se mohou stát členy Evropské unie. Podmínkou bylo, že ke vstupu dojde jen tehdy, bude-li země schopna přijmout všechny povinnosti spojené se členstvím. V roce 1994 v Essenu vyzvala Evropská rada Komisi, aby provedla podrobnou analýzu rozšíření EU. V prosinci 1995 v Madridu byla zpráva předložena Evropské radě. Komise vypracovala posudky k jednotlivým žádostem o členství a začala zpracovávat souhrnný dokument o průběhu rozšiřování (Zenkner, 2020).

V lednu 1996 podepsala Česká republika prostřednictvím předsedy české vlády Václava Klause přihlášku ke členství v Evropské unii (Euroskop, 2020).

Česká republika oficiálně požádala o členství v roce 1996, tehdejší premiér Václav Klaus předal žádost ČR o vstup do Evropské unie 23. ledna v Římě. Přístupová jednání začala v březnu 1998. O pět let později v Aténách podepsal tehdejší prezident Václav Klaus a ministerský předseda Vladimír Špidla Smlouvu o přistoupení, která vstoupila v platnost 1. května 2004, kdy se Česká republika stala plnoprávným členem EU (Euroskop, 2020).

V červenci 1997 Evropská komise zveřejnila materiál Agenda 2000, ve kterém jsou uveřejněny Posudky o připravenosti všech kandidátských zemí. Komise doporučila zahájit jednání o členství s Českou republikou. Na summitu v Lucembursku, který se konal v prosinci 1997, Evropská rada oficiálně pozvala 11 kandidátských států ke vstupu do EU, mezi nimi byla Česká republika, za kterou převzal pozvání Václav Havel za doprovodu ministra zahraničí Jaroslava Šedivého. Česká republika patřila do tzv. „lucemburské skupiny“, dále sem patřily země Kypr, Maďarsko, Polsko, Estonsko a Slovinsko. Proces rozšiřování EU byl zahájen 30. března 1998 v Bruselu za účasti ministrů zahraničí členských států a 11 kandidátských států včetně ČR. Téhož roku předložila Česká republika v Bruselu Národní program přípravy ČR na členství v EU, který byl postupně vydáván v roce 1999, 2000 a 2001. Začal tzv. „screening“, tj. analytické srovnávání legislativy kandidátských zemí s evropským právem. V listopadu 1998 začalo vlastní jednání o přistoupení ČR k EU (Zenkner, 2020).

Do čela českého vyjednávacího týmu byl 14. ledna 1998 jmenován náměstek ministra zahraničních věcí Pavel Telička, hlavním vyjednávačem Evropské komise byl Klaus van der Pas a v čele vyjednávacího týmu příslušného přímo pro Českou republiku byl Michael Leigh, poté od roku 2000 Rutger Wissels (Zenkner, 2020).

Každý rok Evropská komise vydávala Pravidelné zprávy o pokroku kandidátských zemí v přípravách na členství v EU. Tyto zprávy byly v roce 1998 a 1999 převážně negativní. Pozitivní zpráva o plnění podmínek ČR byla teprve roku 2001 a 2002. Poslední hodnotící

zpráva ohledně plnění podmínek ČR byla vydána 5. listopadu 2003 s názvem Souhrnná monitorovací zpráva o přípravách České republiky na členství (Euroskop, 2020).

Česká republika formulovala svou vizi o zavedení eura v roce 2003, kdy Vláda ČR přijala Strategii přistoupení ČR k eurozóně (Euroskop, 2020).

Předvstupní proces s deseti kandidátskými zeměmi včetně České republiky byl ukončen Evropskou radou konanou 12.–13. prosince 2002 v Kodani. Bylo rozhodnuto o přijetí 10 nových členských států včetně České republiky ke dni 1. května 2004. Česká republika uspěla v přístupových rozhovorech, během kterých se projednávaly podmínky členství České republiky v EU (Zenkner, 2020).

Vstupem do EU k 1. květnu 2004 se Česká republika stala členem měnové unie jako stát, na který se vztahuje výjimka na zavedení eura. Přistupuje k přijetí eura na základě vlastní strategie. Jednotná měna euro by měla být zavedena poté, co naše země splní maastrichtská kritéria, která jsou uvedena ve Smlouvě o fungování EU podle článku 140 (ČNB, 2020).

4.2.1 ČR po vstupu do EU až po současnost

Česká republika je členem Evropské unie od 1. května 2004, může tedy delegovat do Evropského parlamentu 21 poslanců. Je členem Schengenu od roku 2007, ale není součástí eurozóny (Euroskop, 2020).

V říjnu roku 2003 byla schválena strategie přistoupení České republiky k eurozóně. Jednalo se o společný dokument Vlády ČR a ČNB. Dokument obsahoval i přínosy a rizika spojené se vstupem do eurozóny. Tento dokument také obsahoval termín zavedení eura pro léta 2009–2010 (Euroskop, 2020).

Strategie přistoupení České republiky k eurozóně

Tento dokument v první části uvádí, jak Česká republika úspěšně završila přístupový proces a stane se členem EU. Následně se pak musí stát členem eurozóny. V druhé části popisuje východiska přistoupení k eurozóně. Těmi jsou plnění maastrichtských konvergenčních kritérií, zavedení hotovostního i bezhotovostního oběživa. ČNB se stává členem Evropského systému centrálních bank, po přijetí eura se ČNB zařadí do Eurosystemu. Další část dokumentu uvádí pozitivní efekty a rizika přistoupení. Poslední část uvádí samotnou strategii přistoupení k eurozóně (ČNB, Strategie přistoupení ČR k eurozóně, 2003).

Vstup do eurozóny nastane ve chvíli, kdy ECB a Evropská komise vyhodnotí, že ČR splňuje všechna konvergenční kritéria. Další podmínkou je termín, který určí Vláda ČR pro zavedení eura. Vláda ČR určí termín vstupu, až Česká republika bude připravená a vytvoří vhodné podmínky pro snadnější zavedení eura (ČNB, Strategie přistoupení ČR k eurozóně, 2003).

V roce 2005 byl vytvořen orgán pro koordinaci legislativních a technických opatření pro zavedení eura s názvem Národní koordinační skupina (NKS). V roce 2006 schválila jednorázový scénář přechodu na euro a v roce 2007 Národní plán zavedení eura v České republice (Plchová, 2010, s. 174).

Národní koordinační skupina pro zavedení eura v ČR je centrálním pracovním orgánem pro koordinaci technických příprav na zavedení eura v ČR (viz Příloha B). Jejím hlavním úkolem je dohlížet na realizaci opatření schváleného Národního plánu pro zavedení eura v ČR. Jsou zde zastoupeny Ministerstvo financí, ČNB, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Úřad vlády ČR, Ministerstvo zahraničních věcí, Ministerstvo spravedlnosti a Ministerstvo vnitra. V čele je předseda. NKS zřizují pracovní skupiny NKS, kde v čele je gestor (Dědek, Zavedení eura v České republice, 2014).

Národní plán zavedení eura v České republice

Tento dokument obsahuje zásady, harmonogram, jednotlivé úkoly a institucionální zajištění celého procesu zavedení eura v ČR. Podle Národního plánu zavedení eura v ČR,

který byl schválen Vládou ČR dne 11. dubna 2007, vyplývá, že Česká republika jako stát s udělenou výjimkou je povinna zavést euro v co nejkratší době (Euroskop, 2020).

Strategie přistoupení ČR do eurozóny stanovila termín přistoupení na období let 2009 - 2010. Proto také Vláda ČR zřídila funkci Národního koordinátora zavedení eura v ČR, který je reprezentantem Ministerstva financí ČR, vedoucí koordinační skupiny a mezirezortní Národní koordinační skupinu pro zavedení eura. Ve dne 23. listopadu 2005 pak Vláda ČR schválila dokument Institucionálního zajištění zavedení eura v ČR (ČNB, Strategie přistoupení ČR k eurozóně, 2003).

Usnesení Vlády ČR dne 25. října 2006 rozhodlo, že ČR do systému ERM II vstupovat zatím nebude, a tudíž nebude postup podle strategie o přijetí eura ve stanoveném termínu (Euroskop, 2020).

Aktualizace stávající strategie nastala 29. srpna 2007. Ta uvádí doporučení ČR vstoupit do eurozóny, jakmile nastanou dobré ekonomické podmínky. Nový termín vstupu do eurozóny nebyl zatím určen. Zavedení eura bude rovněž možné, bude-li úspěšně vyřešena situace veřejných financí v České republice (Euroskop, 2020).

Dne 21. prosince 2009 byl Ministerstvem financí ČR, ČNB a Vládou ČR vyhotoven dokument Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou, kdy se tento dokument vyhotovuje každoročně. Podle tohoto dokumentu Vláda ČR hodnotí, zda se má Česká republika v příštím roce zapojit do systému ERM II, ve kterém podle maastrichtských kritérií musí setrvat po dobu nejméně dvou let (Euroskop, 2020).

Otázka zavedení eura v ČR závisí jak na reformách uvnitř státu, tak ve značné míře i na tom, jak se eurozóna vyrovná se současnými výzvami (Euroskop, 2020).

4.2.2 Česká republika a přechod na společnou měnu

Závazek účastnit se třetího stádia měnové unie, jejíž součástí je nahrazení národní měny jednotnou měnou eurem, na sebe Česká republika převzala automaticky se svým vstupem do Evropské unie (Bydžovská, 2020).

V listopadu 2005 schválila vláda Institucionální zajištění zavedení eura v ČR. Tento dokument vymezuje legislativní rámec zavedení eura, nabízí výběr scénářů zavedení eura, základní zásady a harmonogram. Zásady a harmonogram zavedení eura jsou upřesněny Národním plánem (Plchová, 2010, s. 174).

Vnikly potřebné instituce, Národní koordinační skupiny a Pracovní skupiny, které se rozdělily na šest skupin podle sektorů. Jedná se o sektor:

- finanční,
- nefinanční,
- veřejnou správu,
- legislativu,
- komunikaci,
- informatiku a statistiku (Bydžovská, 2020).

V roce 2006 se ČNB, Ministerstvo financí ČR a Vláda ČR dohodly na výběru jednorázového přechodu na euro, tedy scénář „velký třesk“ („big-bang“), který spočívá v zavedení hotovostního i bezhotovostního eura ve stejný okamžik. Tato metoda je z hlediska nákladů nejlevnější, je jasná a přehledná, je náročnější na koordinaci a přípravu soukromého a veřejného sektoru (Bydžovská, 2020).

Další možností byly scénáře:

- Madridský scénář
Scénář s přechodným obdobím neboli dvoufázový přechod, kdy zákonným platidlem je národní měna, a euro je používáno pouze bezhotovostně. Ve druhé fázi se zavede euro hotovostní (Dědek, Zavedení eura v České republice, 2013).

- Scénář „phasing-out“

S jednorázovým zavedením eura, avšak s dočasným použitím (max. 12 měsíců) národní měny v některých platebních nástrojích (např. složenky, faktury, daně), (Dědek, Zavedení eura v České republice, 2013).

Usnesením Vlády ČR byl 11. dubna 2007 schválen Národní plán zavedení eura v České republice (viz Příloha D). Skládá se ze tří částí a harmonogram je rozdělen do čtyř etap. O dodržování Národního plánu zavedení eura v ČR je každoročně vyhodnocována Zpráva národní koordinační skupiny (Bydžovská, 2020).

Ode dne zavedení eura se zákonným platidlem na území ČR stane měna euro, která nahradí všechny peněžní funkce české koruny. S okamžitou účinností začne být používáno euro v hotovostním i bezhotovostním platebním styku. Zavedení eura bude vyžadovat stažení značné masy korunových bankovek a mincí (Bydžovská, 2020).

- **Výměna hotovosti:**

Bude možná na pobočkách ČNB, v obchodních bankách, ale i u dalších vybraných subjektů. Výměna hotovosti bude bezplatná a podle Národního plánu zavedení eura v ČR je předpokládána doba výměny nejméně po dobu šesti měsíců od zavedení eura. Po této době bude bezplatnou výměnu provádět jen ČNB (Dědek, Zavedení eura v České republice, 2014).

- **Duální oběh:**

Během doby zavádění eura bude možné současně platit eurem i korunovými mincemi či bankovkami. Toto období bude po dobu dvou kalendářních týdnů od zavedení eura. Obchodníci v tomto období budou moc přijímat korunové mince či bankovky, avšak vracet budou moci jen eurové oběživo (Dědek, Zavedení eura v České republice, 2014).

- **Uložení hotovosti na účet:**

Je to nejvhodnější forma výměny hotovosti v české měně na eurové oběživo. Banka provede bezplatnou výměnu peněz na bankovním účtu. Je to nejúspornější varianta, občané se vyhnou stání ve frontě na výměnu hotovosti a po datu přijetí eura si lze podle potřeby eurovou hotovost vyzvednout, nejpohodlněji z bankomatů (Dědek, Zavedení eura v České republice, 2014).

Dalšími důležitými dokumenty k přípravě na zavedení eura v ČR jsou:

Obecný zákon o zavedení eura v ČR

Tento zákon obsahuje základní principy, zaokrouhlování, duální cirkulaci koruny a eura, principy právní kontinuity, duální označování cen, konverzi peněžních prostředků na účtech a přeměny jmenovité hodnoty cenných papírů (Plchová, 2010, s. 175).

Konvergenční programy České republiky, Základní pravidla přepočtu, zaokrouhlování a zarovnávání peněžních částek při zavádění eura, Odhad rozpočtových nákladů spojených s principem nepoškození občana při zavedení eura v ČR, Monitorování cenového vývoje v období zavedení eura, Doporučené postupy při duálním označování spotřebních cen příprava právního prostředí na zavedení eura v ČR a Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou, zpracované Ministerstvem financí ČR a ČNB (Plchová, 2010, s. 176).

Česká národní banka (ČNB)

Stala se součástí Evropského systému centrálních bank (ESCB) a to 1. května 2004. Zajišťuje vztahy s ESCB a Evropskou centrální bankou (ECB) v souladu s požadavky, které vyplývají ze Smlouvy a ze Statusu ESCB a ECB. Zástupci ČNB působí jako členové ve 13 výborech ESCB, účastní se úkolů v Národních koordinačních a Pracovních skupinách. Její úkoly jsou především:

- zavedení bezhotovostního a hotovostního eura,
- koordinace příprav celého finančního sektoru,
- upřesnění pravidel pro předzásobení bank eurem,

- doplnění úkolů pracovním skupinám pro finanční sektor týkající se komerčních bank a zabezpečení otázek kapitálového trhu a pojišťovnictví,
- sledovat plnění maastrichtských konvergenčních kritérií,
- vyhodnocovat možnost vstupu do ERM II a rozhodnutí o zavedení eura (ČNB, Aktualizace úkolů ČNB v souvislosti se zavedením eura v ČR, 2007).

4.2.3 Názory politických stran ČR k přijetí společné měny euro

Politické strany jsou organizovaná, dobrovolná sdružení občanů se stejnými politickými názory a cíli. Jedná se o sekundární sociální skupiny. Snaží se získat politickou moc a prosadit svoji politickou vůli mezi politickou konkurencí. Vznikají registrací na Ministerstvu vnitra ČR a zanikají vlastním či soudním rozhodnutím. Členem se může stát občan starší 18 let. V České republice bylo k únoru 2020 registrováno 92 politických stran a 142 politických hnutí (MVČR, 2020).

Politické strany mají charakteristické znaky:

- Vlastní politický program, kde jsou vysvětleny základní cíle, hodnoty a zájmy.
- Účast ve volbách do nejvyšších zákonodárných orgánů a do orgánů místní samosprávy.
- Působení na veřejnosti, získávání členů a voličů (MVČR, 2020).

Politické strany můžeme rozdělit na:

- a) parlamentní,
 - proti přijetí společné měny euro,
 - pro přijetí společné měny euro,
- b) neparlamentní,
 - proti přijetí společné měny euro,
 - pro přijetí společné měny euro.

a) **Parlamentní strany**

Jedná se o dolní komoru Parlamentu České republiky, který se skládá z 200 poslanců volených na 4 roky. Poslední volby se konaly 20.–21. října 2017 (viz Příloha C). Byly zvoleny následující strany:

- ANO 2011 – s počtem křesel 78,
 - Občansko demokratická strana (ODS) – s počtem křesel 23,
 - Česká pirátská strana (PIRÁTI) – s počtem křesel 22,
 - Svoboda a přímá demokracie (SPD) – s počtem křesel 19,
 - Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM) – s počtem křesel 15,
 - Česká strana sociálně demokratická (ČSSD) – s počtem křesel 15,
 - Křesťansko-demokratická unie – Československá strana lidová (KDU-ČSL) – s počtem křesel 10,
 - TOP 09 – s počtem křesel 7,
 - Starostové a nezávislí (STAN) – s počtem křesel 6.
 - Nazařazení – s počtem křesel 5 (PSPČR, 2020).
-
- **Parlamentní strany proti přijetí společné měny euro**
 - ANO 2011

Strana Ano 2011 nechce přijmou společnou měnu euro, protože důležitá je pro ně i fiskální bezpečnost, proto si musíme ponechat korunu. Euro nechce za stávajících podmínek a situace v eurozóně přijímat. Strana má názor, že stanovení konkrétního data přistoupení k euru musí odpovídat ekonomickým zájmům ČR, občanů a firem. Strana chce aktivně podpořit reformu eurozóny s cílem posílit hospodářskou a finanční stabilitu Evropy, tak aby to bylo v souladu se zájmy ČR. Je třeba zajistit, bez ohledu na další vývoj v eurozóně, aby se neznevýhodňovalo postavení států, které zatím euro nemají. V případě, že se eurozóna v následujícím volebním období významně nereformuje, nebude strana chtít euro přijímat. Dále chce strana odstranit zbytečnou administrativní zátěž, která je spjatá s přijetím eura (Program hnutí ANO pro volby do Poslanecké sněmovny 2017, 2020).

- Občanská demokratická strana (ODS)

Tato politická strana je proti zavedení společné měny a říká, že „přijímat euro není pro nás nyní výhodné. Měli bychom si vyjednat trvalou výjimku a přijmout jej až tehdy, kdy to pro nás bude výhodné“. Jsou názoru, že z EU nechtějí odcházet, ale je potřeba EU reformovat (Kohovolit.eu, 2017).

- Svoboda a přímá demokracie (SPD)

Strana SPD je proti zavedení společné měny. Myslí si, že Česká republika je EU utlačovaná a chce navrhnou Evropské unii jednání o změně podmínek členství v EU, chce řešit otázky imigrace, bezpečnosti, kvalitu potravin a otázku měny. Pokud strana nedosáhne požadovaných výsledků, vyhlásí referendum a chce z EU odejít (Volební program SPD pro volby do Poslanecké sněmovny 2017, 2020).

- Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM)

Strana zásadně nechce přijmou společnou měnu euro a prosazují, aby pomocí referenda občané sami rozhodli o výstupu z EU (Kohovolit.eu, 2017).

- **Parlamentní strany pro přijetí společné měny euro**

- Česká pirátská strana (PIRÁTI)

Piráti jsou pro přijetí společné měny euro a také chtějí pracovat na tom, aby Česká republika splňovala ekonomická kritéria pro vstup do eurozóny. Před vstupem je potřeba, aby se eurozóna reformovala a stanovila si například pravidla pro krachy států. Mají za to, že pro zavedení eura by měl panovat společenský konsenzus a nebrání se ani referendu o této otázce (referendum o vstupu do EU lidé nevnímali jako referendum o euru). Usilují o zásadní demokratizaci EU. Podporují rozhodování o politických záležitostech EU, v první řadě Evropským parlamentem. Podporují takové změny, které povedou k posílení prvků přímé demokracie. Rozhodnutí by se neměla přijímat na úrovni EU, pokud je lze lépe řešit na národní, regionální či lokální úrovni (Volební program černé na bílém pro volby 2017 do Poslanecké sněmovny, 2020).

- Česká strana sociálně demokratická (ČSSD)

Tato strana podporuje přijetí jednotné měny euro za podmínek nastavení mechanismů, které zabrání například opakování řecké krize. Zároveň je i proti výstupu České republiky z EU (Kohovolit.eu, 2017).

- Křesťansko-demokratická unie – Československá strana lidová (KDU-ČSL)

Strana KDU-ČSL je pro přijetí společné měny euro, pokud EU přestane být dluhová a ČR bude pro vstup do eurozóny racionální. Strana podporuje přijetí eura z ekonomického důvodu (KDU-ČSL, 2017).

- TOP 09

Tato strana souhlasí s přijetím společné měny a chce co nejdříve vstoupit do eurozóny, která posílí pozici ČR v EU (Volební program Top 09, 2020).

- Starostové a nezávislí (STAN)

Starostové a nezávislí jsou pro přijetí společné měny euro a nezpochybňují mezinárodní závazky, které naše země učinila. Jsou názoru, že přijetí eura není otázka příštího volebního období, protože nejprve musíme splnit veškerá kritéria jako např. Dánsko a vstoupit do směnného pásma ERM II, což zabere nejméně 3 roky usilovné práce. Teprve následně můžou vést diskusi o zavedení eura, které se nebrání (Program Starostové a nezávislí, 2020).

b) Neparlamentní strany

Tyto strany mají menší politickou moc než strany parlamentní, tudíž jejich pravomoci nijak neovlivňují otázku zavedení společné měny euro. Níže jsou uvedené jen vybrané neparlamentní strany z důvodu velkého počtu těchto stran.

- **Neparlamentní strany proti přijetí společné měny euro**

- Řád národa – Vlastenecká unie (ŘN–VU)

Strana je zásadně proti zavedení společné měny euro, jelikož národní měna je jeden ze znaků státnosti. Zároveň strana je názoru, aby ČR nevystupovala z EU, protože na to není připravená svojí soběstačností a musela by být závislá na jiném subjektu, což vlastně nic neřeší. Chce změnit pravidla vůči spolupráci s EU a absolutní prioritu má obnova soběstačnosti ČR (Kohovolit.eu, 2017).

- Cesta odpovědné společnosti (CESTA)

Nechce přijmout společnou měnu euro, protože přináší příliš vysoká ekonomická a politická rizika. Tato strana říká, že „pokud EU bude nadále hájit zájmy korporací, a ne občanů členských zemí, nic jiného nezbude, než z EU vystoupit“ (Kohovolit.eu, 2017).

- Strana práv občanů (SPO)

Strana SPO je proti zavedení společné měny a požaduje referendum o setrvání v EU (Program SPO, 2020).

- Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa Miroslava Sládka (SPR–RSČ)

Strana je proti zavedení společné měny euro, protože zavedení eura by definitivně zlikvidovalo naši poslední možnost volby. Pokud by například Velká Británie přijala euro, nedokázala by odejít. Strana chce zachovat svobodu, jíž je samostatná měna zásadní oporou. Strana chce odejít z EU na základě referenda a zároveň vypsát referendum o přijetí eura, protože před vstupem do unie byli občané ohlupováni médii a byla jim líčena unie jako spása a zárná budoucnost (Program SPR-RSC, 2020). Nyní, když se občané na vlastní kůži mohli přesvědčit o diktátu fašizoidní bruselské byrokracie, měli by mít možnost se rozhodnout právě na základě zkušeností (Kohovolit.eu, 2017).

- ROZUMNÍ – stop migraci a diktátu EU (Rozumní)

Strana Rozumní je proti zavedení společné měny euro, protože euro znehodnotí úspory. Důchody neporostou spolu s cenami a platy. Strana je dále názoru, že euro je výhodné jen pro velké podnikatele. Kvůli Řecku a potížím řeckých jeho obyvatel, důchodců, státních zaměstnanců atd. strana řekla euru ne (Rozumní, 2020). Strana je pro výstup České republiky z EU a chtějí referendum o setrvání v EU, pokud se nadále státy jako Německo, Francie, Belgie a Nizozemí k nám budou chovat jako ke koloniím, kam mohou posílat nekvalitní a někdy i jedovaté zboží (například kontaminovaná vejce), a pokud nám bude EU pod hrozbou pokut nařizovat, kolik máme přijmout migrantů, tak setrvání v této organizaci je nebezpečné (Kohovolit.eu, 2017).

- Blok proti islamizaci – Obrana domova (BPI)

Tato strana je proti zavedení společné měny euro, protože euro je výhodné pouze pro Německo, pro slabší ekonomiky je příliš silné. Jako příklad uvádí kdysi bohatou Itálii, která nemá hospodářský růst již 17 let. Tato strana chce, aby Česká republika odešla z EU z důvodů, že EU se změnila v organizaci, která nám chce přikazovat, kdo bude žít v naší zemi, a protože si to přeje většina občanů (Kohovolit.eu, 2017). Strana si myslí, že vstupem do EU se ČR změnila a je nucena přehlasováním ze strany Německa a Francie přijmout opatření, která jsou v rozporu se zdravým rozumem a se zájmy ČR. Strana chce proto referendum jako součást ústavního systému ČR (Program 2017 Boj proti islamizaci, 2020).

- Česká strana národně sociální (ČSNS)

Tato strana zásadně odmítá společnou měnu euro a v nové ústavě chce paragraf, který znemožní zavedení jakékoliv cizí měny na našem území. Česká národní banka začne vytvářet rezervy ve zlatě a drahých kovech. Pro tyto účely použije nekrytá eura, která za dobu od roku 2013 nakupovala za nekryté koruny, které tiskla při umělém udržování kurzu eura. Strana si přeje, aby Česká republika vystoupila z EU, protože chce přejít k neutrální svébytné zahraniční politice. Vyvázat náš stát z nevýhodných zahraničních smluv. Posílit spolupráci se státy Visegrádské čtyřky. Strana říká, že „projekt EU je od počátku protinárodní a protievropský, protože je organizován nadnárodními korporacemi, které mají jiné zájmy než národní státy“ (Programové body ČSNS, 2020).

- **Neparlamentní strany pro přijetí společné měny euro**

- Strana Zelených (Zelení)

Zelení jsou pro přijetí společné měny. Tato strana je názoru, že přijetím eura se Česká republika prvně zařadí do hlavního proudu EU. Eurozóna však musí být reformována tak, aby obstála i v době krize. Zelení chtějí, aby Česká republika byla srdcem Evropské unie, a tudíž nechtějí odejít z EU (Program Zelených, 2020)

- Národ Sobě (NáS)

Národ Sobě je pro přijetí společné měny euro. Říká, že „pokud setrváme v EU, tak nevidíme důvod mít v naší republice jinou životní úroveň, jiné příjmy ani jinou měnu. Zavedení eura výraznou měrou přispěje ke zviditelnění těchto propastných rozdílů a tím bude moci je snáze narovnat“. Tato strana na otázku setrvání v EU odpovídá, že by bylo lepší v unii setrvat, ale pouze v případě, že obnoví své řádné fungování bez nesmyslného diktátu (Kohovolit.eu, 2017).

- Občansko demokratická aliance (ODA)

Strana jednoznačně podporuje zahájení přístupových dohod k Evropské měnové unii, tudíž chce přijmou společnou měnu euro. Je názoru, že vystoupení z EU by znamenalo hospodářský útlum, zvýšení cel, ztrátu obchodních výhod a v konečném důsledku hospodářskou recesi a znevýhodnění našich firem na trhu. Zároveň by došlo k prudkému nárůstu nezaměstnanosti a také by došlo k navracení obrovských prostředků, které jsme z EU doposud čerpali (Kohovolit.eu, 2017).

5. Výsledky a diskuse

Jednou z podmínek vstupu ČR do eurozóny je vstoupit do systému ERM II a setrvat v něm po dobu nejméně dvou let. To Vláda ČR zamítla a 25. října 2006 rozhodla, že do ERM II vstupovat zatím nebude. Od té doby nebyl určen nový termín přijetí společné měny euro. Vláda ČR má podle Národního plánu zavedení eura v ČR jasně určené, jak společnou měnu euro přijmout, a je si vědoma, že podle Smlouvy o fungování EU čl. 140 je povinna společnou měnu přijmout v co nejkratší době. Nicméně v poslední době zaleží na reformách uvnitř státu, na ekonomické situaci i na současných problémech samotné Evropské unie a eurozóny.

Kapitola 4.2.3 bakalářské práce stručně popisuje názory českých politických stran z řad parlamentních či neparlamentních, které jsou proti zavedení společné měny euro, a poukazuje i na strany, které jsou naopak pro zavedení společné měny euro. Tyto názory přímo i nepřímo plynou z předchozího šetření.

Můžeme říct, že čtyři parlamentní české politické strany jsou proti zavedení společné měny euro. Jsou to strany: ANO 2011, ODS, SPD a KSČM.

Jejich názor, proč nechtějí zavést společnou měnu euro, je především, že se bojí o fiskální bezpečnost, nechtějí euro za stávajících podmínek eurozóny, ČR na přijetí eura není dostatečně ekonomicky připravena a bylo by to pro ČR nevýhodné. Stejně tak si myslí, že nejsou dostatečně připraveni na přijetí společné měny občané a firmy. Myslí si, že státy, které dosud nemají euro, jsou znevýhodňovány a utlačovány. Strany apelují na reformu eurozóny s cílem posílit hospodářskou a finanční stabilitu Evropy, aby byla v souladu se zájmy ČR. Chtějí odstranit zbytečné administrativní zátěže, rozdílnost kvality potravin, lepší bezpečnost, řešit otázku imigrace a měny samotné. Strana KSČM prosazuje, aby pomocí referenda občané ČR sami rozhodli o výstupu z EU.

Pět parlamentních českých politických stran je pro zavedení společné měny euro. Jsou to strany: PIRÁTI, ČSSD, KDU-ČSL, TOP 09 a STAN.

Tyto strany zastávají názory, že ČR by měla pracovat na tom, aby splňovala veškerá kritéria pro vstup do eurozóny. Zároveň také podporují apel na reformu některých oblastí eurozóny, konkrétně pak na demokratizaci EU, rozhodování na národní, regionální či lokální úrovni. Nechtějí, aby došlo k situaci, jako byla „řecká krize“, a proto by měla EU nastavit jasné mechanismy. Strana KDU-ČSL chce přijmout euro, pokud EU přestane být dluhová a pro ČR přinese toto rozhodnutí pozitiva v rámci ekonomiky.

Z řad neparlamentních českých politických stran je jako příklad uvedeno deset českých politických stran. Z toho je sedm stran proti zavedení společné měny euro a tři pro zavedení společné měny euro.

Strany proti zavedení společné měny euro z řad neparlamentních českých politických stran jsou tohoto názoru, že česká koruna je znakem české státnosti. Jsou příliš vysoká ekonomická a politická rizika. Přijetí eura vezme ČR svobodu rozhodování, znehodnotí české úspory, důchody neporostou s cenami a platy. Strany chtějí změnit pravidla spolupráce s EU a apelují, aby ČR začala být více soběstačná z důvodu, že v momentální situaci nemůže ČR vystoupit z EU, protože na to není připravena a musela by být závislá na jiném subjektu, což vlastně nic neřeší. Nechtějí, aby EU hájila jen korporace, požadují referendum o setrvání v EU a referendum o přijetí eura, protože před vstupem do EU byli občané ČR ohlupováni médii. Strana ROZUMNÍ je toho názoru, že euro je jen pro velké podnikatele a nelíbí se jí, že EU České republice nařizuje pod hrozbou pokut, kolik má příjmu migrantů, co smí a nesmí vyrábět, kolik a čeho může prodávat a setrvání v EU je pro ČR nebezpečné.

Některé neparlamentní strany pro přijetí společné měny zastávají svůj názor z důvodů, že přijetím společné měny euro se ČR dostane do hlavního proudu EU a stanou se „srdcem EU“. Strana Národ Sobě uvádí jako důvod, že s přijetím euro začne mít ČR vyšší životní úroveň a zvýší se příjmy občanů. Strana ODA není jednoznačného názoru na přijetí eura, ale pokud by ČR vystoupila z EU, myslí si, že by to znamenalo by to hospodářský útlum, zvýšení cel, znevýhodnění firem na trhu, došlo by k prudkému nárůstu nezaměstnanosti a ČR by přišla o nemalý podíl finančních prostředků z EU. Přijetí eura by znamenalo pravý opak.

6. Závěr

Otázka přijetí společné měny euro v České republice byla, je a bude předmětem ještě mnoha diskusí, jelikož od 25. října 2006 Vláda ČR nestanovila datum přijetí společné měny euro a čeká na dobu, kdy to bude pro Českou republiku nejvýhodnější a vyřeší se otázky vnitřních reforem států a současné problémy samostatné Evropské unie a eurozóny.

Podle zmíněného šetření při plnění maastrichtských kritérií Českou republikou v této bakalářské práci si Česká republika vede velice dobře. Splňuje tři ze čtyř maastrichtských konvergenčních kritérií ve většině let v rozmezí 2005 - 2019. Podle posledního hodnocení z dokumentu Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou z prosince 2018 splňuje: kritérium cenové stability, kritérium dlouhodobých úrokových sazeb a kritérium udržitelnosti veřejných financí, které můžeme rozdělit na kritérium veřejného deficitu a kritérium veřejného dluhu. Jediné kritérium, které ČR nesplňuje, je kritérium směnného kurzu neboli systém ERM II.

Z tohoto poznatku vychází, že pro Českou republiku zatím není důležitá otázka, jestli euro přijmout, či nepřijmout, protože toto téma bude aktuální až tehdy, kdy ČR vstoupí do systému ERM II, kde musí být nejméně dva roky. Vláda ČR momentálně odmítá vstoupit do systému ERM II, protože čeká na lepší ekonomickou situaci a na výsledky vývoje momentální situace v Evropské unii a v eurozóně. Otázka, jestli ČR přijme euro či ne, není tedy v nejbližších dvou letech podstatná, protože situace se může změnit.

Vláda ČR si je vědoma, že podle Smlouvy o fungování EU čl. 140 musí euro přijmout v co nejkratší době. Proto je připravený Národní plán zavedení eura v ČR, který detailně popisuje scénář přechodu na společnou měnu tzv. „velký třesk“, jeho zásady a detailní harmonogram. V harmonogramu je i popsáno, jak ČR vstoupí do ERM II, jen není určeno kdy. Česká republika má tedy plán, jak proběhne zavedení eura v ČR, který byl schválen usnesením Vlády ČR 11. dubna 2007, proto by bylo na místě Národní plán zavedení eura v ČR aktualizovat v době, kdy ČR vstoupí do systému ERM II nebo v době, kdy bude otázka přijetí eura aktuální.

Výsledkem zkoumání názorů politických stran je, že čtyři parlamentní strany jsou proti zavedení eura, kdežto pět parlamentních stran je pro jeho přijetí. Většina politických stran, které jsou proti zavedení eura, požadují referendum o setrvání v EU a referendum o přijetí eura. V nejbližší době není známo, že by se Vláda ČR těmito otázkami týkajícími se referend chtěla zabývat. Jak politické strany zmiňují, je velice důležité reformovat některé úseky působnosti EU, jako je demokratičnost, stejná kvalita zboží pro všechny členy, otázka bezpečnosti, imigrace, cel a mnoho dalších. Česká republika při zavedení nové společné měny euro bude mít vysoké náklady a ztráty, jako jsou například administrativní náklady, provozní a psychologické, především z důvodu, že bude složité si uvědomit hodnotu kupovaného statku či služby. Nastane změna platebních a účetních systémů, přecenění obchodních dohod, ale především největším problémem bude ztráta své vlastní měnové politiky, ztráta kurzu a nemožnost posílení nebo oslabení v zájmu národní ekonomiky.

Na druhou stranu s přijetím společné měny euro dojde také k přínosům, jako je spolurozhodování o měnové politice eurozóny, odstranění kurzového rizika při obchodu mezi zeměmi EU. Zjednodušený budou informační a účetní systémy, jelikož podniky nebudou muset veškeré platby přepočítávat platným denním kurzem ČNB. Dojde k levnějšímu a jednoduššímu cestování z hlediska úspor při získání valut a nebude třeba si směňovat české koruny na eura. Dojde ke snadnějším platbám a cenové porovnatelnosti, jelikož nebudou účtovány poplatky za převod v zahraniční měně. Budou nižší náklady na ochranné prvky proti padělání oběživa, protože zúžení počtu zákonných platidel snižuje investice do nákladného vývoje ochranných prvků proti padělání oběživa. Nastanou lepší podmínky pro podnikatele, kteří nebudou muset sledovat vícero různých měnových kurzů. Dojde ke snížení transakčních nákladů pro firmy, především snížením poplatků za vedení devizových účtů a nižší úrokové sazby pro podnikové úvěry.

Na ekonomiku státu bude mít tedy zavedení společné měny euro spíše pozitivní vliv, záleží však na vhodném načasování, na které české politické strany, Vláda ČR a celkově Česká republika stále čekají.

7. Seznam použitých zdrojů

- BALDWIN, Richard E. a Charles WYPLOSZ. *Ekonomie evropské integrace*. 4. vyd. Přeložil Stanislav ŠAROCH. Praha: Grada, 2013, 584 s. ISBN 978-80-247-4568-8.
- BORDO, Michael a Lars LONUNG. *Lesson for EMU from the history of monetary unions*. 1. University of Virginia: The Institute of Economic, 2000, 72 s. ISBN 987-0255364287.
- BRŮŽEK, Antonín, Gabriela SMRČKOVÁ a Martin ZÁKLASNÍK. *Evropská měnová integrace a Česká republika*. Praha: Velryba, 2007, 197 s. Podnikání a management. ISBN 978-80-85860-19-1.
- DĚDEK, Oldřich. *Historie evropské měnové integrace: od národních měn k euru*. V Praze: C.H. Beck, 2008, 260 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-076-8.
- DE GRAUWE, Paul. *The economics of monetary integration*. 2. vyd. USA: Oxford University Press, 1994, 248 s. ISBN 978-0198774228.
- FIALA, Petr, Ondřej KRUTÍLEK a Markéta PITROVÁ. *Evropská unie*. 3., aktualizované, rozšířené a doplněné vydání. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2018, 990 s. ISBN 978-80-7325-450-6.
- CHANG, Michele. *Economic and monetary union*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2016, 288 s. ISBN ISBN: 978-1137342935.
- KUNEŠOVÁ, Hana. *Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy*. 3., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014, 386 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-502-2.
- LACINA, Lubor. *Měnová integrace: náklady a přínosy členství v měnové unii*. V Praze: C.H. Beck, 2007, 538 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7179-560-5.
- LACINA, Lubor a Jan OSTŘÍŽEK. *Učebnice evropské integrace*. 3., přeprac. a rozš. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2011, 468 s. ISBN 978-80-87474-31-0.
- LACINA, Lubor a Antonin RUSEK. *Evropská unie: trendy, příležitosti, rizika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007, 260 s. ISBN 978-80-7380-077-2.
- PLCHOVÁ, Božena, Josef ABRHÁM a Mojmir HELÍSEK. *Česká republika a EU: ekonomika-měna-hospodářská politika*. Praha: Krigl, 2010, 206 s. ISBN 978-80-86912-39-4.

SYCHRA, Zdeněk. *Jednotná evropská měna: realizace hospodářské a měnové unie v EU*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2009, 291 s. ISBN 978-80-210-5082-2.

TOMŠÍK, Karel. *Světová ekonomika a její instituce*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2006, 100 s. ISBN 80-213-1416-8.

Elektronické zdroje

Ano2011. *Program hnutí Ano pro volby do Poslanecké sněmovny 2017* [online (PDF)]. In.: 2017, s. 45 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: <https://www.anobudelip.cz/file/edee/2017/09/program-hnuti-ano-pro-volby-do-poslanecke-snemovny.pdf>. Pdf.

BLOK PROTI ISLAMIZACE. *Program pro volby 2017 do Poslanecké sněmovny* [online (PDF)]. In.: 2017, s. 11 [cit. 2020-03-11]. Dostupné z: <http://blokprotiislamizaci.cz/wp-content/uploads/2017/07/Um%C3%ADme-to-zastavit-podprobn%C3%BD-program-BPI-ON-volby-2017.pdf>

BYDŽOVSKÁ. *Kořeny a průběh krize eurozóny* [online]. In.: 2020 [cit. 2020-01-01]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9026/sekce/koreny-a-prubeh-krize-eurozony/>

BYDŽOVSKÁ, Marie. *Euro v ČR* [online]. In.: 2020 [cit. 2020-02-19]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9026/sekce/eurovcr/>

CENTRUM PRO STUDIUM DEMOKRACIE A KULTURY. *Věcně o Evropské hospodářské a měnové unie* [online]. In.: 1. 9. 2018 [cit. 2019-09-11]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/674/sekce/hospodarska-a-menova-unie/>

COHEN, Benjamin. *Monetary union* [online]. In.: 10. 2. 2008 [cit. 2020-03-11]. Dostupné z: <http://eh.net/encyclopedia/monetary-unions/>

ČNB. *Hospodářská a měnová politika v EU* [online]. In.: 2020 [cit. 2020-01-27]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/mezinarodni-vztahy/hospodarska-a-menova-politika-v-eu/

ČNB. *Aktualizace úkolů ČNB v souvislosti se zavedením eura v ČR* [online]. In.: 10. 11. 2007 [cit. 2020-03-11]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/mezinarodni-vztahy/euro/

- ČNB. *Strategie přistoupení ČR k eurozóně* [online]. In.: 1. 4. 2003 [cit. 2020-03-11].
Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/zpravy-o-inflaci/tematicke-prilohy-a-boxy/Strategie-pristoupeni-Ceske-republiky-k-eurozone>
- ČSNS. *Aktuální programové body-volby 2017* [online]. In.: 2017 [cit. 2020-03-11].
Dostupné z: <http://www.csns.cz/program/programove-body>
- DĚDEK, Oldřich. *Zavedení eura v České republice* [online]. 1. 12. 2013 [cit. 2020-03-11].
Dostupné z: https://www.zavedenieura.cz/cs/euro/eurozona/maastrichtska-kriteriia#MaKr_3
- DĚDEK, Oldřich. *Členské státy eurozóny* [online]. In.: 1. 1. 2014 [cit. 2020-01-15].
Dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro/eurozona/clenske-staty-eurozony>
- DĚDEK, Oldřich. *Zavedení eura v České republice* [online]. In.: 1. 12. 2013 [cit. 2019-09-11]. Dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/scenar-prijeti-eura>
- DĚDEK, Oldřich. *Právní konvergence* [online]. 27. 10. 2017 [cit. 2020-03-11]. Dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/pravni-konvergence>
- DĚDEK, Oldřich. *Zavedení eura v České republice* [online]. 1. 1. 2014 [cit. 2020-03-11].
Dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro/historie-eura/werneruv-plan>
- EUROPA.EU. *Which countries use euro* [online]. In.: 2020 [cit. 2020-01-15]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/euro/which-countries-use-euro_cs
- EUROPA.EU. *Countries* [online]. In.: 2020 [cit. 2020-01-17]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/countries_cs
- EUROPA.EU. *Podmínky pro vstup do eurozóny-konvergenční kritéria* [online]. In.: [cit. 2019-09-06]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/joining-the-euro-area/convergence-criteria/>
- EUROPEAN CENTRAL BANK. *Používání eura* [online]. In.: 2020 [cit. 2020-02-18].
Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/euro/intro/html/index.cs.html>
- European central bank. *Evropská centrální banka-Eurosystem* [online]. In.: 2020 [cit. 2020-01-01].
Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/ecb/history/emu/html/index.cs.html>
- EUROSKOP. *ČR a EU do 1996* [online]. In.: [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9185/sekce/cr-a-eu-do-1996/>

- EUROSKOP. *ČR a EU 1997-2003* [online]. In.: [cit. 2020-03-16]. Dostupné z:
<https://www.euroskop.cz/9186/sekce/cr-a-eu-1997-2003/>
- EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA. *Konvergenční zpráva* [online (PDF)]. In.: 3. 5. 2018, s. 67 [cit. 2020-01-01]. Dostupné z:
<https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/conrep/ecb.cr201805.cs.pdf>
- HORVÁTH, Roman a Lubor KOMÁREK. *Czech Journal of Economics and Finance* [online (PDF)]. In.: 2002, s. 22 [cit. 2019-10-11]. Dostupné z:
http://journal.fsv.cuni.cz/storage/801_386_407.pdf
- KALABIS, Zbyněk. *Úspěšné i neúspěšné měnové unie v historii* [online]. In.: 2019 [cit. 2019-08-14]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/clanky/uspesne-i-neuspesne-menove-unie-v-historii/>
- KDU-ČSL. *Volební program pro volby do Poslanecké sněmovny 2017* [online (PDF)]. In.: 28. 5. 2017, s. 32 [cit. 2020-03-11]. Dostupné z: <https://www.kdu.cz/getattachment/O-nas/Dokumenty/Volebni-programy/Zakladni-smer-politiky-KDU-CSL-pro-obdobi-2017-2019.pdf.aspx>
- KOHOVOLIT.CZ. *Volební kalkulačka 2017* [online]. In.: 10. 5. 2017 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: <https://volebnikalkulacka.cz/cs/volby-2017/>
- KOMISE EU. *Evropská komise* [online]. 23. 5. 2018 [cit. 2020-03-11]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/IP_18_3826
- KURZY.CZ. *Kurzy měn-kurzovní lístek ČNB* [online]. In.: 2020 [cit. 2020-02-18]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/kurzy-men/>
- MFČR. *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou - 2018* [online]. In.: 12. 12. 2018 [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/pristoupeni-cr-k-eurozone/maastrichtska-kriteria-a-sladenost-cr/2018/vyhodnoceni-plneni-maastrichtskeh-konve-33673>
- MVČR. *Občanské aktivity* [online]. In.: 2020 [cit. 2020-01-16]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/obcanske-aktivity-118893.aspx?q=Y2hudW09Ng%3D%3D>
- PIRÁTSKÁ STRANA. *Volební program černé na bílém pro volby 2017 do Poslanecké sněmovny* [online (PDF)]. In.: 2017, s. 19 [cit. 2020-03-11]. Dostupné z: https://www.pirati.cz/assets/pdf/program_cerne_na_bilem.pdf

- PSPČR. *Poslanecké kluby* [online]. In: . 12. 1. 2020 [cit. 2020-03-16]. Dostupné z:
<https://www.psp.cz/sqw/organy2.sqw?k=1>
- ROZUMNÍ. *Volební desatero* [online]. In.: 2017 [cit. 2020-03-11]. Dostupné z:
<http://www.rozumni2017.cz/volebni-program/>
- SPD. *Volební program SPD 2017* [online]. In.: 2017 [cit. 2020-03-11]. Dostupné z:
<https://www.spd.cz/program>
- SPR-RSC. *Stručný výtah z programu* [online]. In.: 2017 [cit. 2020-03-11]. Dostupné z:
<https://spr-rsc.cz/program.html>
- STANA ZELENÝCH. *Volební program Zelených* [online (PDF)]. In.: 2017, s. 102 [cit. 2020-03-11]. Dostupné z: https://www.zeleni.cz/wp-content/uploads/2017/06/zeleni_volebni_program_2017.pdf
- STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ. *Program STAN 2017* [online (PDF)]. In.: 2017, s. 84 [cit. 2020-03-11]. Dostupné z: https://www.starostove-nezavisli.cz/fmfile/0/files/volby17/STAN_program_17_final.pdf
- Top09. *Volební program pro volby do Poslanecké sněmovny 2017* [online]. In.: 2017 [cit. 2020-03-11]. Dostupné z: <https://www.top09.cz/proc-nas-volit/volebni-program/volebni-program-2017/3-bezpeci-a-zahranicni-politika-22528.html>
- UNIVERZITA-ONLINE.CZ. *Evropská měnová unie a eurozóna* [online]. In.: 23. 3. 2015 [cit. 2019-11-11]. Dostupné z: <http://www.univerzita-online.cz/sek/ekonomicka-integrace/evropska-menova-unie-a-eurozona/>
- VAKNIN, Sam. *The History of Previous Currency Unions* [online]. In.: 12. 11. 2006 [cit. 2019-11-11]. Dostupné z: <http://samvak.tripod.com/nm032.html>
- VERBEKEN, Dirk a Dražen RAKIČ. *Fakta a čísla o Evropské unii* [online]. 1. 5. 2019 [cit. 2020-03-11]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/79/historie-hospodarske-a-menove-unie>
- VLÁDA ČR. *Česká republika* [online]. In.: 2020 [cit. 2020-01-18]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/566/sekce/ceska-republika/>
- ZAVEDENIEURA.CZ. *Lisabonská smlouva a euro* [online]. In.: 11. 12. 2009 [cit. 2019-11-11]. Dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/tiskove-centrum/aktuality/2009/lisabonska-smlouva-a-euro-1742>

8. Přílohy

Příloha A **Vybrané měnové unie ve světě**

Příloha B **Národní koordinační skupiny**

Příloha C **Parlament ČR**

Příloha D **Národní plán zavedení eura v ČR**

Příloha A Vybrané měnové unie ve světě

Vybrané měnové unie ve světě

1) Historické

Historické měnové unie zanikly sjednocením států, rozpuštěním unie nebo nahrazením.

i. Mezinárodní:

Latinská měnová unie (LMU)

Vznikla podnětem Francie, kdy Belgie pak v roce 1830 přijala francouzský frank a stala se nezávislou. V roce 1848 se přidalo Švýcarsko, v roce 1861 Itálie, v roce 1867 Řecko a Bulharsko. Společná měna měla standard dvou kovů, a to zlato a stříbro. Unie se podobala dnešnímu použití dolaru nebo eura. Ve vrcholném období měla unie 18 členů se stejným oficiálním platidlem. Národní měny všech členských států byly rovnocenné, tudíž neexistovala jedna měna společná. Existovalo omezení vyrazit více jak 6 frankových mincí na osobu, jinak LMU nemělo skutečnou monetární politiku. Objem peněz v oběhu byl určen trhem. Po 1. světové válce byla LMU v roce 1926 oficiálně rozpuštěna (Vaknin, 2006 in Lacina, 2007, s. 28, 29).

Skandinávská měnová unie (SMU)

Byla vytvořena Švédskem v roce 1873, téhož roku se přidalo i Dánsko. V roce 1875 se přidalo Norsko. Všechny členské země si navzájem akceptovaly své zlaté mince jako oficiální měnu. V roce 1900 přijaly také společné členské bankovky. Existovala zde neoficiální centrální banka pro rezervy a úvěry každé ze tří členských zemí. Po 1. světové válce vznikla znehodnocená měna a centrální banky shromažďovaly zlato za nízké ceny. To se nelíbilo Švédsku a členové vyhlásili ekonomickou válku. A tím skončila unie (Vaknin, 2006 in Lacina, 2007, s. 29).

Měnová unie Belgie a Lucemburska

Obě země si zachovaly své měny, které už od roku 1923 byly rovnocenné a sloužily jako oficiální platidlo v obou zemích. Centrální autoritou byla Belgická centrální banka. Od roku 1999 byla tato měnová unie nahrazena měnovou unií EU (Vaknin, 2006 in Lacina, 2007, s. 31, 32).

ii. Národní:

Severoněmecký tolar, Zollverein neboli Německá celní unie

Patří k historicky nejúspěšnější měnové unii. Na počátku 19. století měla německá federace 39 politicky nezávislých celků, které razily své vlastní zlaté a stříbrné mince. V roce 1815 byl problém s obchodní výměnou, kvůli velkému počtu rozdílných měn. V roce 1834 vznikla Německá celní unie. Od roku 1847 se Centrální bankou stala Pruská centrální banka. Oficiální měnou byl Vereinsmunze neboli severoněmecký tolar. Od roku 1856 do roku 1866, kdy byla vyhlášena válka, bylo součástí Rakousko. V roce 1871 bylo sjednoceno Německo a v roce 1875 byla založena Reichsbank, která byla pověřena vydáváním nových německých marek. Ty se staly oficiální měnou První německé říše, a tím se Německo stalo plnohodnotnou měnovou unií s jednou společnou měnou a společnou centrální bankou. Po první a druhé světové válce se Německo snažilo o cenovou stabilitu a založilo novou centrální banku Bundesbank. Německá unie se stala vzorem pro Evropskou centrální banku (Vaknin, 2006 in Lacina, 2007, s. 29, 30).

Měnová unie koloniální Nová Anglie (Massachusetts Bay, Connecticut, New Hampshire a Rhode Island).

Tato unie ve své době měla čtyři druhy papírových tištěných bankovek. Byly oficiálními platidly až do roku 1750. V roce 1751 se stát Massachusetts rozhodl vyplatit stříbrem svůj podíl papírových bankovek a ukončil členství v unii (Lacina, 2007, s. 25).

Měnová unie mezi Spojeným královstvím a Irskem

Velmi úspěšná byla i měnová unie mezi britskou librou a librou Irské republiky. Přestože neexistovala žádná formální dohoda, země si navzájem proplácely šeky, jako kdyby byly vydané ve vlastní měně. Tato unie existovala do roku 1979, kdy se odpojilo Irsko a připojilo se k Evropskému měnovému systému (Cohen, 2008 in Lacina, 2007, s. 32).

Dalšími příklady jsou: země **zóny rublu**, bývalá **Jugoslávie**, **Československá republika**, která používala Československou korunu, **Italská měnová unie**, **unie mezi Francií, Monakem a Andorrou**, země **Španělsko a Andorra**, kde se používaly Španělské pasety, **západní a východní Německo**, **Britská Indie a Straits Settlements**, s použitím Indické

rupie, **Etiopie a Eritrea**, s použitím Etiopského birru, **Východní Karibik, Barbados, Trinidad a Tobago a Britskou Guyanou**, s použitím italské liry, **Malajsie a Singapur, Jihoněmecký gulden** (Lacina, 2007, s. 32).

Důvody zániku byly především příliš malé spojení několika států nebo pokusy, které se uskutečnily ve zcela jiných ekonomických a společenských podmínkách (Lacina, 2007, s. 26).

Dále pak z důvodů politických neshod či rozpadů. Jako příklad Cohen (Cohen, 2008) uvádí především 1. světovou válku, která zavinila rozpad Rakousko-Uherska, a tím se v Československu, Maďarsku, Jugoslávii i Rakousku zavedly nové měny. Po konci studené války nastala podobná situace opět v Československu a Jugoslávii, kde byly měny nahrazeny měnou nově vzniklých národních celků. Největší změnu způsobil kolaps bývalé rublové zóny a rozpad Sovětského svazu v roce 1991, kdy ve velmi krátkém období vznikly nové národní měny v 12 zemích (Cohen, 2008).

2) Současné

i. Mezinárodní:

Eurozóna

Vznikla v roce 1999. Jedenácti zakládajícími státy byly Německo, Francie, Portugalsko, Španělsko, Rakousko, Finsko, Belgie, Irsko, Nizozemsko, Lucembursko, Itálie. V roce 2001 přistoupilo Řecko, následně v roce 2007 se eurozóna rozšířila o Slovinsko, v roce 2008 o Maltu a Kypr, v roce 2009 Slovensko. Jako 17. členský stát přistoupilo Estonsko v roce 2011. V roce 2014 přistoupilo Lotyšsko a v roce 2015 Litva. Jejich společná měna je euro (EUR), která je spravována Evropskou centrální bankou (Dědek, 2014).

Státy mimo eurozónu používající euro

Tvoří je zámořská území, země Andorra, Monako, San Marino a Vatikán. Nepatří do EU, ale byla jim sjednána měnová smlouva. Mohou používat euro jako zákonné platidlo, ale nemohou jej emitovat a ražba mincí je jen omezena (Kalabis, 2019).

Východní karibská měnová zóna

Vznikla v roce 1950 mezi státy Anguilla, Antigua a Barbuda, Dominikánská republika, Grenada, Montserrat, Svatá Lucie, Svatý Kryštof a Nevis, Svatý Vincenc a Grenadiny. Mezi roky 1958 a 1962 používala jako svou měnu dolar Britských západních Indií. Současný východokaribský dolar vznikl v roce 1965. Tato měna od roku 1950 do roku 1982 podléhala Východní karibské měnové autoritě, od roku 1983 pak Východní centrální bance (König, 2011, s. 113).

Západní africká ekonomická a monetární unie (BCEAO)

Založena byla v roce 1945. Je používána státy bývalých afrických kolonií Francie, ale také Benin, Burkina Faso, Pobřeží slonoviny, Guinea-Bissau, Mali, Niger, Senegal a Togo. Jejich společná měna (CFA frank) je pevně vázána na euro. Nyní se CFA frank dělí na dvě měny. Západoafrický CFA frank a středoafrický CFA frank. Centrální institucí je Centrální banka západoafrických zemí (König, 2011, s. 113).

Centrální africké ekonomické a monetární společenství (BEAC)

Bylo založeno v roce 1945 mezi státy Kamerun, Kongo (Brazzaville), Rovníková Guinea, Středoafrická republika a Čad. Společná měna je (CFA frank) skupiny zemí s finanční spoluprací v Africe (vázaný na FRF, poté na EUR). Západoafrické a Středoafrické franky nejsou volně směnitelné. Tato měna spadá pod Centrální banku středoafrických zemí (König, 2011, s. 113).

ii. Národní:

Dolar spojených států

Spojené státy americké, země Palau, Marshallovy ostrovy, Panama, Ekvádor, El Salvador, Východní Timor, Panenské ostrovy a ostrovy Turks a Caicos tvoří jednotnou měnovou unii, jejíž jednotným platidlem je dolar spojených států (Lacina, 2007).

Arménský dram

Arménie, Náhorní Karabach a území Ázerbájdžánu tvoří jednotnou měnovou unii, jejíž jednotným platidlem je arménský dram (Lacina, 2007).

Australský dolar

Austrálie, Kiribati, Naur a Tuvalu tvoří společnou měnovou unii, jejíž společným platidlem je australský dolar (Lacina, 2007).

Novozélandský dolar

Nový Zéland, Niue, Cookovy ostrovy, Tokelau a Pitcairnovy ostrovy tvoří společnou měnovou unii, jejíž jednotným platidlem je novozélandský dolar (Lacina, 2007).

Jihoafrický rand

Státy Svazijska, Jižní Afriky, Lesotho a Namibie tvoří měnovou unii, jejíž oficiálním platidlem je jihoafrický rand (Lacina, 2007).

Ruský rubl

Rusko a gruzínské autonomní republiky Abcházie a Jižní Osetije tvoří měnovou unii, jejíž společnou měnou je ruský rubl (Lacina, 2007).

Švýcarský frank

Švýcarsko a Lichtenštejnsko tvoří měnou unii, jejíž společnou měnou je švýcarský frank (Lacina, 2007).

Britská měnová unie

Anglie a Skotsko od roku 1707 tvoří měnovou unii, jejíž jednotnou měnou je britská libra (Lacina, 2007, s. 23).

Dalšími příklady jsou: **Turecká lira** (měna Turecka a Severního Kypru), **Brunejský dolar** (měna Bruneje), **Izraelský šekel** (měna Izraele a Palestinské autonomie) a **Jordánský dinár** (měna Jordánska a západního břehu Jordánu), (Lacina, 2007, s. 23, 24).

3) Navrhované

Asijská měnová jednotka

Mezi ASEAN (Brunej, Filipíny, Indonésie, Kambodža, Laos, Malajsii, Myanmar, Singapur, Thajsko a Vietnam), Čínou, Japonskem a Jižní Koreou (Lacina, 2007, s. 24, 25).

Východoafrické společenství (EAC)

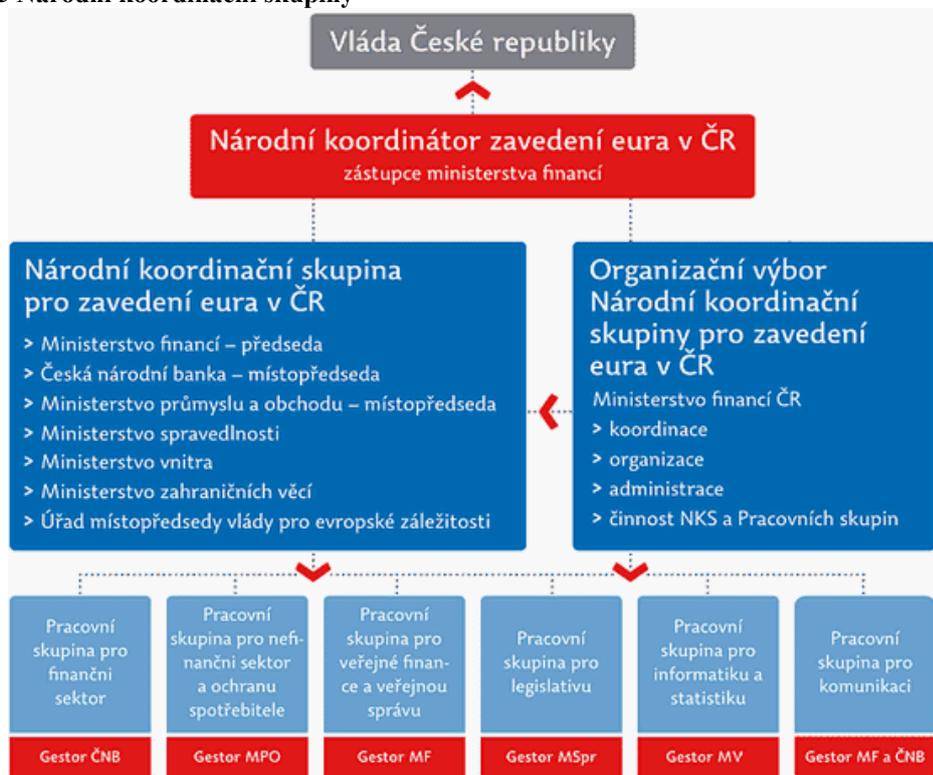
Kdy navrhovaná měna má nést název východoafrický šilink. Měnová unie má vzniknout mezi státy Keňou, Tanzanií, Ugandou, Burundií, Rwandou a Jižním Súdánem (Lacina, 2007, s. 24, 25).

Západoafrická měnová zóna

Která v rámci Ekonomického společenství západoafrických států (ECOWAS), chce založit společnou měnovou unii a navrhovaná měna má nést název ECO (Lacina, 2007, s. 24, 25).

Příloha B Národní koordinační skupiny

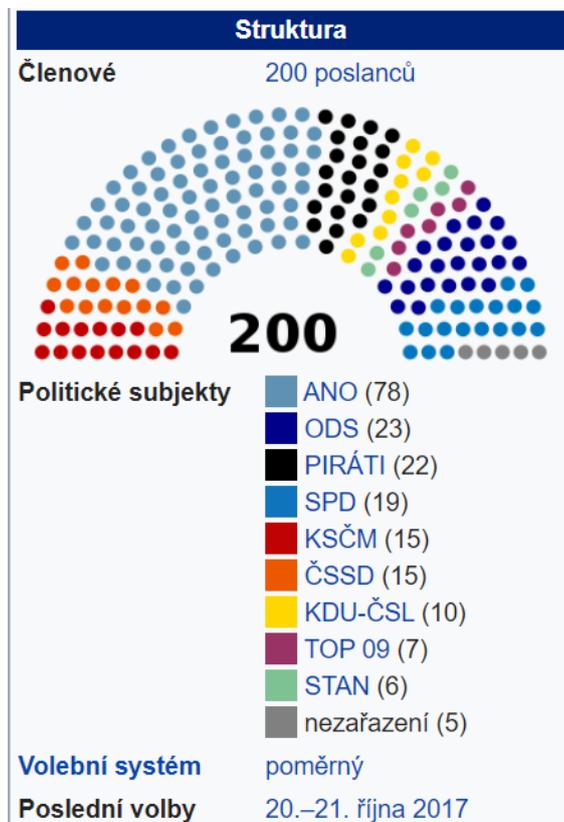
Obrázek 5 Národní koordinační skupiny

Zdroj: Převzato z elektronického zdroje (Dědek, Zavedení eura v České republice, 2013).

Příloha C Parlament ČR

Obrázek 6 Parlament ČR

Zdroj: Převzato z elektronického zdroje (Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, 2020).

Příloha D Národní plán zavedení eura v ČR

Národní plán zavedení eura v ČR

1. Část obsahuje základní informace, které popisují scénáře přechodu na společnou měnu tzv. velký třesk a jeho 5 základních zásad a harmonogram (Plchová, 2010, s. 175).

Základní zásady zavedení eura:

- jednorázové zavedení eura „velký třesk“,
- duální cirkulace koruny a eura v délce 14 dnů,
- zajištění kontinuity právních nástrojů,
- pravidla pro použití přepočítacího koeficientu,
- pravidla zaokrouhlování,
- princip nepoškození občana, zajištění cenové neutrality,
- předcházení zvýšení cen,
- minimalizace nákladů přechodu k euru,
- stanovení věcné a finanční odpovědnosti (Dědek, Zavedení eura v České republice, 2013).

Harmonogram:

1. etapa (do vstupu do ERM II)

Spočívá ve všeobecných přípravách a procedurách vstupu do ERM II s orgány EU. V dubnu v roce přecházejícím zavedení eura Evropská komise a ECB zveřejní konvergenční zprávy, v nichž zhodnotí připravenost a plnění konvergenčních kritérií České republiky (Dědek, Zavedení eura v České republice, 2014).

2. etapa (od vstupu do ERM II a rozhodnutí o přijetí ČR do eurozóny)

Zahrnuje komunikační kampaň mezi občany a státem pomocí médií, tisku, internetu, obcí, krajů, podniků, bank, učitelů, terénních pracovníků významných osobností z oblasti politiky, sportu, kultury, aby se veškeré informace o výměně hotovosti dostaly ke všem občanům, především pak k seniorům, tělesně postiženým, nemocným, vězňům, Romům, národním menšinám v ČR, živnostníkům a podnikům. Jednání mezi Euroskupinou, Evropskou komisí, Radou

EU, Evropským parlamentem a Evropskou radou. V návaznosti na kladné konvergenční zprávě se rozhodne o zrušení výjimky. Dále pak zahrnuje přípravu informačních systémů a legislativy, Rada EU musí rozhodnout o zrušení výjimky a určit přepočítací koeficient (Dědek, Zavedení eura v České republice, 2014).

3. etapa (od rozhodnutí o zrušení výjimky do vstupu do eurozóny)

V této etapě se vyhotovují eurobankovky a euromince, předzásobí se centrální banka a komerční banky, dále pak maloobchody a bankomaty. Nejpozději měsíc po stanovení přepočítacího koeficientu a minimálně rok po zavedení eura se musí duálně označit ceny výrobků (Dědek, Zavedení eura v České republice, 2014).

4. etapa (po vstupu do eurozóny)

V poslední fázi se zajišťuje duální cirkulace, která je možná jen dva týdny, probíhá výměna hotovosti v korunách na eura u komerčních bank po dobu půl roku od zavedení eura. Zabezpečí se zneužití zavedení eura a zvyšování cen. Zákonou měnou České republiky se stane euro 1. ledna následného roku a nahradí české koruny (Dědek, Zavedení eura v České republice, 2014).

2. Část specifikuje úkoly v jednotlivých sektorech Národních koordinačních a Pracovních skupin pro zavedení eura (Plchová, 2010, s. 175).
3. Část obsahuje „Slovník základních pojmů“ (Plchová, 2010, s. 175).